

PRIPRAVE na kongres

Priprave na VIII. kongres ZKS so v polnem teku, kajti do začetka kongresa ni preostalo veliko časa. Tako so že pripravljene osnutki političnega poročila o delovanju ZKS med VII. in VIII. kongresom, tu je že tudi prvo gradivo za resolucije VIII. kongresa — skratka, delo je v polnem teku in bo, kot kaže, do kongresa samega dobro, temeljito in tehtno opravljeno.

In kaj pomeni obdobje med VII. in VIII. kongresom ZKS za samoupravni socialistični razvoj naše družbe?

Tu je predvsem uveljavljanje vodilne vloge delavskega razreda v družbi in Zvezi komunistov kot njegove avantgarde. Dalje je značilno za to obdobje revolucionarno spreminjanje gospodarskih in družbenih razmer z namenom, da bi delavski razred odločal o vseh pogojih in rezultatih svojega dela in celotni družbeni reprodukciji. Tu je razvoj proizvodnih sil in oblikovanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v celoti.

Potem je za to obdobje značilna graditev socialističnih medčloveških odnosov na osnovi samoupravnega dogovorjenega družbenega vrednotenja ustvarjalnega dela, medsebojne pomoči in solidarnosti med delovnimi ljudmi.

Dalje gre za širše uveljavljanje marksizma na vseh področjih družbenega življenja, za krepitev države kot socialistične skupnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, za krepitev ideje neuvrščenosti in prizadevanj za mir v svetu ter potrditev pravilnosti naše neodvisne in neuvrščene zunanje politike in končno, za to obdobje je značilno tudi razvijanje učinkovitega sistema splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

V času med obema kongresoma smo dosegli tudi prve uspehe pri uresničevanju ustave SFRJ in novih republiških ustav. Začeli smo uveljavljati zakon o združenem delu in oblikovati temelje političnega sistema socialistične samoupravne demokracije ter s tem poglobili in pospešili graditev našega družbenoekonomskega sistema v vsebinsko in organizacijsko skladno celoto.

V sorazmerno kratkem obdobju zavestne in ustvarjalne dejavnosti ZKS za uveljavitev ustave in dogovorov na kongresih smo odstranili vrsto objektivnih in subjektivnih ovir, ki so preprečevale rast novih družbenih odnosov in bi nas lahko zadržale na ravni načelnih spoznanj ter omogočale uveljavljanje tehnokratskih in birokratskih sil. Kot avantgarda delavskega razreda je ZKS vse svoje moči usmerila v prizadevanja, da bi delovni ljudje razpolagali in upravljali z vsemi pogoji, sredstvi in rezultati svojega dela ter zavestno in načrtno obvladali celotno družbeno reprodukcijo.

To je samo nekaj ugotovitev in spoznanj o doseženem, kar pa vsekakor ni malo in bo prišlo do polnega izraza prav na VIII. kongresu ZKS.

D. Ž.

Uspela Iskrina predstavitev na Reki

„Gotovo je to ena najboljših Iskrinih razstav, kar sem jih videl doslej, največ zaslug za to pa imajo vsekakor naši oblikovalci iz Marketinga v Iskri Commerce. Prepričan sem, da moramo s takšnimi prireditvami še nadaljevati v vseh večjih mestih po Jugoslaviji,“ je generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs na kratko ocenil razstavo pod naslovom „Teden Iskre na Reki“, ki je od ponedeljka odprta v Dvorani mladosti na Trsatu na Reki.

Slovesne otvoritve te Iskrine manifestacije, ki naj prebivalce Reke in bližnjih mest seznani z Iskrinimi proizvodnimi in prodajnimi možnostmi, so se poleg vodilnih Iskrinih delavcev udeležili tudi družbenopolitični delavci obeh pobratenih mest Reke in Ljubljane, med njimi predsednika obeh mestnih skupščin Niko Pavletič in Tone Kovič.

Poleg predstavitev samega proizvodnega programa, zanimivega za „poprečnega“ kupca, bo „Teden Iskre na Reki“ zanimiv tudi zaradi številnih posvetovanj, seminarjev, demonstracij delovanja naših izdelkov in drugih strokovnih srečanj.

Delež gospodarstva mora biti večji

Kot smo že uvodoma omenili, si je slovesno otvoritev razstave „Teden Iskre na Reki“ ogledal tudi predsednik ljubljanske mestne skupščine Tone Kovič. Z veseljem se je odzval našemu vabilu ter takole ocenil razstavo in njen pomen:

„Iskrina prireditev na Reki je izredno kakovostna in sem prepričan, da lahko občanu pobratene Reke predstavi Iskra v celoti, njeno proizvodnjo, značilnosti njenega razvoja, torej to, kar je za reško območje nadvse zanimivo. Med razgovorom s predsednikom skupščine mesta Reke Nikom Pavletičem sem danes ugotovil, da predstavitev Iskre doslej na Reki ni bila zadovoljliva, slab pa je bil tudi Iskrin ekonomski rezultat na tem območju.

Vsekakor bi morala Iskra s podobnimi prireditvami in drugimi trgovskimi možnostmi pokazati več iniciative za pridobivanje novih tukajšnjih kupcev.

Ljubljana in pobratena Reka sta povezani na mnogih področjih in zato smatramo, da je gospodarsko sodelovanje med obema mestoma najpomembnejše. Vedno trdimo, da mora pobratenje mest voditi k še tesnejšemu gospodarskemu sodelovanju, kajti le višek vrednosti, ki ga ustvarja proizvodnja, lahko omogoči nemoten razvoj vseh ostalih dejavnosti — kulture, telesne kulture in vseh drugih dejavnosti.

In kadar govorimo o povezovanju na kulturnem in drugih področjih, se moramo zavedati, da nam vse to omogoča prav gospodarstvo. V kolikor bodo gospodarske organizacije obeh pobratenih mest še tesneje sodelovale, toliko bolj bodo odnosi med Reko in Ljubljano plodnejši.“

Zastopniki Iskre in Soneleca med razgovori.

Udeležence slovesnosti ob podelitvi letošnjih nagrad „Dr. V. Bedjanića“ je pozdravil direktor TOZD TELA in čestital nagradencem.

Dosti večje možnosti za sodelovanje

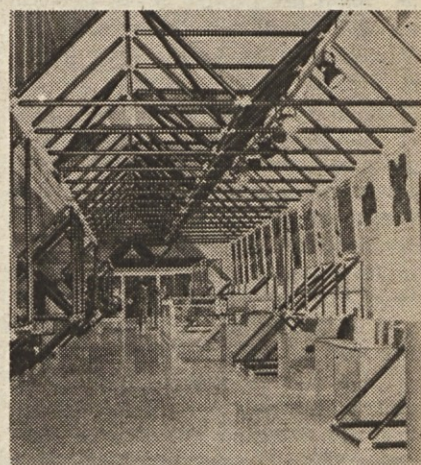
Med številnimi vodilnimi družbeno-političnimi delavci reškega območja se je slavnostno otvoritve „Teden Iskre na Reki“ udeležil tudi predsednik tamkajšnje mestne skupščine Niko Pavletič. Podobno kot predsednika mestne skupščine pobratene Ljubljane Toneta Koviča smo tudi njega zaprosili za oceno Iskrine prireditve in možnosti za nadaljnje sodelovanje med reškim gospodarstvom in Iskro:

„Pobrateni mesti Reka in Ljubljana imata že vrsto let izredno tesne odnose in uspešno sodelujeta na domala vseh področjih družbeno-ekonomskega življenja. Osnova za to sodelovanje je izredno široka, ugotavljamo pa, da obstajajo še dosti večje možnosti za sodelovanje na vseh področjih. Tu mislim predvsem na področje gospo-

darskega sodelovanja, izmenjave izkušenj, sodelovanje v političnem delu, kulturi, komunalnih dejavnostih in drugod.

O sami Iskrini razstavi bi poudaril zlasti to, da Iskra tokrat prvič razstavlja v našem mestu, s čimer nam je omogočila, da bodo imeli vsi Rečani in vse tukajšnje delovne organizacije možnost, da se seznani s tako impresivnim in zanimivim proizvodnim programom kot je vaš. Prepričan sem, da bo vsak obiskovalec navdušen nad velikimi dosežki vaših kolektivov.

Prav pred slovesno otvoritvijo smo

Pogled na Iskrin razstavi prostor.

imeli pogovore z generalnim direktorjem ZP Iskra Jožetom Hujsom in drugimi vodilnimi Iskrinimi predstavniki. Na njih smo oboji opozorili, da bi morala Iskra razširiti področje svoje dejavnosti na Reki, torej v mestu, ki je na Hrvaškem eno najbolj razvitih. Za bralce glasila „Iskra“ bo gotovo zanimiv podatek, da je od 170.000 prebivalcev, kolikor jih živi na reškem območju, zaposlenih 83.000.

Reško gospodarstvo in Reka kot tranzitni center bi morala biti za tako veliko delovno organizacijo, kot je Iskra, dosti bolj zanimiva.

Ob koncu bi rad ponovno poudaril to, da sem impresioniran nad tem, kar sem videl na razstavi, delavkam in delavcem Iskre pa želim še mnogo delovnih uspehov v prihodnje.“

(Nadaljevanje na 4. strani)

svojih tovarnah imel konec leta 1978 že prek 25 tisoč. V podobnem aranžmaju, kot ga želi od Iskre, že gradi več tovarn, s partnerji iz zahodne Evrope: tako tovarno velikih gospodinjskih aparatov, tovarno akumulatorjev, tovarno baterij itd.

V delegaciji, ki je prišla v Ljubljano, so bili gospod Abdelhamid Moulti — vodja projekta ter njegova pomočnika gospoda Ahmed Bouzar in Omar Halouani. V imenu Iskre jih je pozdravil Ivo Banič, pomočnik direktorja TOZD zunanja trgovina v IC.

V Škofji Loki so se srečali s predstavniki DO Široka potrošnja, tovarn Elektromotorji Železniki, Gospodinjskih aparatov iz Reteč ter predstavniki SGP Pionir iz Novega mesta.

Člani alžirske delegacije so bili prvič v Jugoslaviji, zato so jim predstavili Iskro, IC ter tovarni v Retečah in Železnikih. Tako so alžirski gostje lahko spoznali vso našo širino in moč v tehnologiji izdelave gospodinjskih aparatov.

Ker bodo vsa gradbena dela, v kolikor pride do pogodbe, oddana SGP Pionir v Novem mestu, so zadnji dan obiska preživel pri Pionirju, ki jih je seznanil s svojimi zmogljivostmi, predvsem pa z bogatimi izkušnjami in referencami, ki jih imajo z gradnjami v severni Afriki. SGP Pionir je največje podjetje v Sloveniji, ki projektira in proizvaja gradbena dela v tujini — predvsem v deželah tretjega sveta.

V teku razgovora sta obe strani pojasnili svoja stališča do nekaterih ključnih vprašanj, po katerih je treba doseči sporazum, preden bi prišli k osnutku pogodbe (npr. način financiranja, način pristopa k predprojektu, problem usposabljanja kadrov, program proizvodnje bodoče tovarne). Vsaka stran je dobila naloge, ki jih mora razčistiti v naslednjih tednih, da bi ugotovili ali je že vse dozorelo, da operacija steče s polno dinamiko.

Vodja delegacije iz Alžirije: Abdelhamid Moulti.

Iskra v Alžiriji

Prejšnji teden so bili pri nas predstavniki alžirskega državnega podjetja SONELEC. To je bilo že tretje srečanje zastopnikov tega podjetja z Iskro. Sonelec želi postaviti v Alžiru tovarno za male gospodinjske aparate in zato je letošnjo pomlad zaprosil Iskro, če bi bila načelno pripravljena, da jim organizira ustrezen inženiring in jim proda know-how ter izšola potrebni strokovni kader za proizvodnjo na tem področju. Iskra je načelno pristala na ta posel, s Sonelecom bo proučila način, kako pristopiti k temu poslu in v kakem času bi bilo to izvedljivo.

Alžirija ima centralistično vodeno plansko gospodarstvo. Praktično je vsa proizvodnja v rokah državnih podjetij, ki so pod nadzorstvom ustreznega resornega ministrstva. Tako Sonelec (Societe nationale de fabrication et de montage du materiel electrique et electronique) sodi pod ministrstvo za industrijo in energijo narodne demokratične republike Alžirije.

Sonelec zaposluje preko 6 tisoč delavcev in predvideva, da jih bo v

RAZVOJ JE PRESEGEL PRIČAKOVANJA

„Moja žena je Jela, pa bi morda lahko povedala kaj več o Hrastu. Sicer pa latinsko pomeni Silvo-gozd“, je že v začetku menil Silvo Hrast. Če ravno se je izgovarjal, da bi morda le njegova žena povedala kaj več o njem, je vendar Hrast v Iskri tako znano ime, saj je bil vse do leta 1962 prvi glavni direktor združenega podjetja, nato je bil sekretar za industrijo in član IS pa štiri leta profesionalni zvezni poslanec, nakar se je vrnil za dve leti v Iskro in to je bila tudi njegova poslednja zaposlitev pred upokojitvijo.

„Mislim, da je krog sodelavcev tisti, ki pripomore k razvoju. En sam človek, zlasti če gledamo v širšem prostoru in času, nič ne pomeni. Lahko ima ideje in z njimi trasira poti. Obratno pa ideja včasih pride tudi od zunaj, potem pa je pomemben tisti, ki jo realizira. Tako se je na primer ideja za nastanek ZP Iskra rodila pravzaprav na sejmu elektronike, ki ga je odprl takratni zvezni minister za industrijo. V razgovoru pri kosilu, ki ga je priredil Miha Marinko, je vznikla misel, zakaj se ne bi Slovenija močnejše in odločnejše orientirala na elektroniko, glede na njeno šibko surovinsko bazo. Seveda pa bi morala v zvezi s tem tudi v zveznem merilu dobiti svoj prostor, podobno kot je v Bosni posebej razvita kovinska, v Srbiji strojna, ali na Hrvaškem kemična industrija. Takrat, bilo je leta 1960, sem ocenil, da bi bilo takšno idejo vredno izkoristiti!“

„Ko smo se o teh začetkih zanimali podrobneje,“ je nadaljeval „Najprej smo formalni interes skupnosti med IEV, Telekomunikacijami in Iskro (Intes), kjer smo uskladili proizvodni program, nato pa formalni poslovno združenje, ki sem ga vodil. V tem poslovnem združenju je bil poleg slovenskih podjetij tudi sarajevski Energoinvest.“

Že takoj ob nastanku poslovnega združenja smo oblikovali tudi komisije, ki so delale analize za združitev zainteresiranih podjetij, globalne in investicijske projekte, obdelovale razvojne možnosti, seveda pa smo prek njih obdelali tudi predlog bodoče organiziranosti. Vsi kolektivi so bili seznanjeni z namenom in na DS so privolili, da se izdela dokončen predlog za združenje. Na to zasedanje ni prišel le zastopnik Elektrosignala, pristopili pa

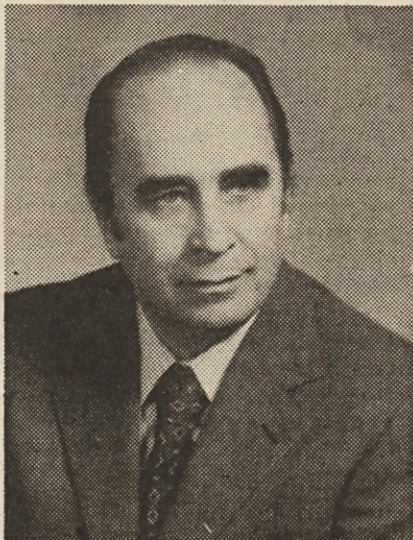
so k ZP TELA, IEV, TK in Iskra z vsemi obrati, razen Elektrosignala, ki pa je še naprej ostal član poslovnega združenja.“

Glede na to, da ste bili med prvimi zaposlenimi v IEV nas zanima, kakšne spomine imate na tiste začetke IEV in na prva zблиževanja IEV in Iskre?

„V IEV sem bil pravzaprav dvakrat: od leta 1948 do 1949 in od 1952 do 1953. Prvič sem v IEV prišel iz kontrolne komisije med stare vezišče, saj sem se tudi jaz med NOV ukvarjal z zvezami. Pokojni Boris Kidrič je kot predsednik Gospodarskega sveta FLRJ že v takratnem obdobju obnove ocenil pomembnost zvez in avtomatizacije. S svojo avtoriteto, poln zaupanja v mlade kadre, ki so zrasi iz NOV, je omogočil organizacijo IEV.“

Brez Kidričeve materialne podpore si inštitut ne bi mogel nabaviti sodobnega instrumentarija. V začetnem obdobju sta bila Iskra in IEV tesno povezana, saj sta se do neke mere tudi kadrovsko prepletala. Z razvojem obeh pa se je pot vse bolj ločevala, Iskra je šla v strojno obdelavo in precizno mehaniko, IEV pa v elektroniko, predvsem v razvoj elementov in gradnjo elektronskih naprav.

Morda je bila to napaka, morda pa je prav takšna začasna razdvojenost omogočila hiter razvoj vsakega na svojem področju. Verjetno smo si mi vsi skupaj nekoliko naivno predstavljali razvoj elektronike, saj smo si zadali širok program ob zelo revni kadrovske bazi. Že leta 1948 smo se začeli ukvarjati z usmerjenimi zvezami, večkanalnimi sistemi na kratkem valu, s prenosom govora in informacij po daljnovodih in celo z brezžično daljin-

Silvo Hrast.

sko krmiljenimi napravami, ki smo jih demonstrirali potencialnim porabnikom.

Eno takih demonstracij smo imeli 1949. leta za našo mornarico. Res verjetno ni mogoče primerjati tedanjega razvoja z razvojem današnje tehnike, vendar moramo upoštevati, da je med tem preteklo polnih trideset let!

Kako pa je bilo po 1. 1952, ko ste se vrnil v IEV?

Do leta 1952 sem bil zaposlen na nuklearnem inštitutu v Beogradu, še vedno pa sem spremljal delo IEV, saj sem imel tam tudi veliko osebnih prijateljev. Ko sem februarja 1952 prišel nazaj v IEV, pravzaprav nisem imel občutka, da sem za dve leti prekinil delovno razmerje z njimi. IEV je tedaj postajal že solidnejši in večji, pojavljale pa so se tudi že prve konture proizvodnih obratov na Dolenskem, začenjala je rast telekomunikacij. Spominjam se, kako smo bili deležni graja in pohval za isti koncept v istem času: ali je pravilno zgraditi obrate in planirati disperzijo na Slovenskem, ali formirati industrijske centre in zgraditi koncentracijo industrije? Mislim, da bi ne bilo odveč vprašati tedanje nasprotnike disperzije — bilo jih je kar nekaj — kaj danes mislijo o tem, s podvprašanjem, ali vsaj zdaj priznajo svojo kratkovidnost.

Tedaj ste postali glavni direktor Iskre. Kaj vam je iz tistega časa ostalo najbolj v spominu?

Nato sem prišel iz IEV v Iskro za glavnega direktorja in po njem obdobju prilagajanja na okolico in okolice name, potem, ko sem se do cela življal v kolektiv, smo v Iskri začeli razbijati bariere, v katere se je zabubila.

Prebrodili smo prvo težavo prehoda iz distribucijskih na tržne odnose, vložili dodatna sredstva v razvoj in tržišče in čeravno so nekateri mislili, da so sredstva, ki se vlagajo za njo in ne v njo izgubljena, je vsem skupaj postalo jasno, da ima mehanično povečevanje proizvodnje svoje limite in, da tudi lokacija na enem mestu omejuje ambicije, ki jih omogoča tržno gospodarstvo.

V dotakratne postavke več strojev — več ljudi — večja proizvodnja, smo začeli vnašati kvalitativne spremembe. Spoznali smo, da lahko mobiliziramo več sredstev in več ljudi, če se razširimo po slovenskem in jugoslovanskem prostoru pa tudi to, da lahko dosežemo neprimerno boljše uspehe, rezultate, ki niso primerljivi ne s številkom opreme in številkom ljudi, temveč so količnik in progres, ki rasteta s krivuljo v odnosu na vlaganja v raziskave, če visoko stopnjo precizne mehanike, ki jo je že tedaj obvladala kranjska Iskra, cepimo z elektroniko.

To je današnja Iskra. Pri takratnem združevanju smo imeli bruto produkta 8,5 milijarde, čez leto dni že 20, sanje v oblakih so bile 54 ali 75 milijard. Poudarjam, bile so to sanje v oblakih in zato so bili spet levo in desno dvomljivci, ki so nas ljubeznivo smehljajoč zmerjali z utopisti.

In kako ste takrat videli prihodnost?

Seveda, če je bila napaka, da sta takrat Iskra in IEV rasla vsak zase, pa je poznejša integracija pomenila nujno potezo. Vidimo, da smo formalni potrebne kadre, saj je današnji razvoj Iskre širši, kot smo ga predvideli. In če si načrtovalci Iskre v bodoče za-

stavljajo preskromne plane, bodo ne-realni! Pri takšni rasti, kot jo ima Iskra sedaj, bo vsak, še tako ambiciozen načrt, prekoračen!

Pravzaprav to ni prognoza — je le normalni razvoj na osnovi sedanega stanja. Spominjam se razgovora leta 1956 o možnostih graditve telefonskih central in tega, kako smo tedaj vložili nekaj sredstev za razvoj Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, oz. v nuklearni inštitut v Vinčici; seveda s centralami na ravni tedaj znane tehnologije.

Kmalu zatem je bila zgrajena majhna tranzistorska telefonska centrala in pesimisti so trdili, da bo taka proizvodnja nerentabilna, saj je en tranzistor stal 2 do 3 dolarje. Vprašal sem, ali ne bi tranzistor lahko bil tudi stokrat cenejši, toda opazil sem pomolovalec nasmeh, češ, nemogoče je, da bi se tehnologija toliko pocenila. Če pa danes gledamo število tranzistorjev v enem čipu, vidimo, da je ekvivalent nekaj tisočkrat cenejši in telefonska centrala je tu!

Zato danes prognozirati proizvodnjo za deset, ali več let naprej pomeni planirati potencial in to zlasti kadrovske. Samo dejstvo, da so te organizacije ostale skupaj pa da odgovor na vprašanje. Iskra je tudi v jugoslovanskem merilu ena redkih, ki se je integrirala in, ki se tudi ni razšla. Res je marsikdo prišel pogledat, ali mu ustreza in odšel, toda politika je ostala ista. To krepi organizacijo Iskre tudi za naprej.“

Kako danes prepoznate Iskro?

„To, da je Iskra presegla poprečje jugoslovanskega razvoja v svoji dimenziji, usmerjenosti in aktualiziranosti, da permanentno zmanjšuje časovni razkorak med razvitimi državami na tem področju kot celota, da je na nekaterih ozkih področjih proizvodnja dosegla tako raven celo nekatere države, ki se še štejejo za razvite, take industrije, kot je Iskra še nima — da je to dejansko naša največja industrija, od katere proti jugu in vzhodu ni večje, dajo odgovor. In zakaj ni bili v Iskri na to ponosni? In jaz z njimi!“

Danes se pojavlja velika dilema, ali naj bodo inštituti samostojni ali vezani na gospodarstvo. Kaj menite o tem vi?

„Menim, da so potrebni oboji. S tem pa še ni rečeno, da mora biti en inštitut državni, drugi pa tovarniški. Velike korporacije imajo v svojem stavu inštitute, ki so svobodni in neodvisni od proizvodnje, ki so zadovoljeni edino s tem, da vodijo raziskave s področja, za katerega so ustanovljeni. Drugi inštituti, ki so vezani na definitivne naloge, in so tudi časovno vezani, pa so seveda odvisni od proizvodnje, ker je proizvodnja odvisna od njih. Sodobna tehnologija ustvarja temelje inštitutom, ki so financirani in obvezni, da se držijo področja, za katerega so ustanovljeni, skrbijo za klimo branže, za kadrovske formirane znanstvenega vrha, njihovi rezultati pa so uporabljivi v perspektivi. Nikomur ne koristi, če govorimo o potrebah, da se bavimo s fundamentalnim znanjem, hkrati pa očitamo, češ da je to razmetavanje denarja, po drugi strani pa hočemo biti enakovredni med narodi, čeprav v svetovno zakladnico znanja ne damo ničesar, ampak smo samo enakopravni parazit. Zato menim, da je dilema o inštitutih odveč, saj potrebujemo oboje, vprašanje so le sredstva.“

Bili ste gospodarstvenik in politik. Koliko je delo v gospodarstvu različno od tistega v politiki, in kako gledate na prehod gospodarstvenikov v politiko in obratno?

„Najbrž sta oba ekstremna neuporabna. Čisti gospodarstvenik je lahko škodljiv tehnokrat, prav tako je lahko čisti politik abstrakten filozof. Če govorimo, da nimamo šole, ki bi formirala pečene gospodarstvenike, tudi nimamo šole, ki bi formirala politike. Toda v gospodarstvu mora na delovnih mestih najbrž po načelu obrtne delavnice sleherni strokovno dobro podkovan ročni delavec poznati tudi nekaj teorije svojega posla. Spoznal naj bi se tudi na organizacijo in imeti bi moral tudi politični posluš; čim višji gospodarski položaj pa delavec zaseda, tem manj je pomembna osnovna stroka, tem bolj pridejo do izraza komercialno finančne sposobnosti in prav na vrhu takšne proizvodne hierarhije primarna politična ocena, saj ima vsak ukrep v veliki gospodarski organizaciji družbenoekonomske in s tem tudi politične

posledice. Zato je tudi prehod na najvišjem gospodarskem nivoju v politiko možen in najbrž tudi nujen.“

Sedaj ste v Iskri svetovalec generalnega direktorja. Koliko svetovalec, ki ni vezan na vsakodnevne delovne obveznosti lahko bolj ali manj objektivno oceni določen položaj. Ali menite, da smo starejše generacije dovolj vključili tudi v novo proizvodno delo?

„Gospodarska organizacija kot je Iskra ni v sebi zaključena celota. Odvisnost in soodvisnost se prepletata, tako da so odločitve možne samo takrat, kadar razpolagamo z vsemi informacijami, ki na tako organizacijo vplivajo. Mogoče bi bila prisposoba razumljiva, če bi rekel, da je treba umetniško sliko gledati iz primerne razdalje, pa ne le njo, ampak tudi prostor, v katerem se slika nahaja. Zato tudi prevelika oddaljenost od dogajanj stanje zamegli.“

Kot svetovalec se počutim, gotov v predlogih samo tedaj, ko imam dovolj informacij in kadar vidim, kakšne rezultate ima lahko ta, ali druga odločitev. Vendar imam občutek, da tako svetovalno delo ne more trajati neskončno dolgo, saj se po eni strani izkušnje razvrednotijo in postanejo neuporabne, po drugi pa informacije, ki jih pridobivaš, po količini niso zadostne, pa tudi njihov vir upada. Mislim, da je moj pristop svetovalca do Iskre pošten in obratno.

V Iskro ne hodim v službo, Iskra me za to tudi ne plačuje; Iskra izkoristi samo to, kar znam, ali še vem in tu je lahko tudi odgovor na vprašanje odhajajočih kadrov.

Ali menite, da je pokoj za aktivnega človeka sploh možen? Ali pa je to le drugi tir, na katerem se več lahko ukvarjate s konjički?

„Nekateri pravijo, ko bi si izbirali poklic še enkrat, bi si zbrali kaj drugega. Moj poklic, delo in konjički, so med seboj v neki odvisnosti, ki mi v sedanjem obdobju omogoča prelivanje časa brez velike spremembe v načinu življenja. Vedno, ko so me prilike potegnile izven tega kroga v druge službe, sem se počutil negotovega, na tujem terenu. Ne le stroka, tudi ljudje, ki v tej stroki delajo, so mi blizu, človek bi rekel, da dobi neke vrste krvno grupo, pripadnost, nekateri bi z grozo rekli tudi ceh. Toda če stvar dobira poznaš, če s tem in od tega živiš, potem je najbrž tudi takšen konjiček tudi dokaz, da se v tem okolju tudi dobro počutiš. Še v parti-zanih sem se ukvarjal z zvezami in radiotehniko, sodeloval sem v inštitutu, ki se je ukvarjal s tem področjem dejavnosti, delal sem v tovarni, ki se je bavila s tem področjem, pa tudi doma sem imel tovrstne instrumente in majhno delavnico, zato sem zamudil marsikakšen ples ali razvedrilo, saj sem se razvedril na druge načine, toda kljub temu mi ni žal. In če govorim o radioamaterstvu, za katerega trideset let nisem imel časa, moram reči, da je zame okno v svet, kjer se ponovno srečujem s potrebo po znanju, bodisi tehnike, jezikov, geografije; to je področje, ki lahko izpolni čas in ambicije vsakogar, ki se za to vname. Na koncu je to družba v malem, ki pa je v principu humana, ne pozna meja, ne diskriminacije, bodisi po barvi, starosti, bogatstvu, kjer ni prekanj in kjer vlada samodisciplina. Skratka prvine, ki naj bi bile last vsakega človeka.“

Za konec bi nam morda povedali še anekdoto iz časa svojega dela v Iskri.

„Po končani kinopredstavi sva se z ženo ustavila v kranjski Evropi, da bi popila kavici in pivo. Ker je bilo vsepolno, sva prisledla k mizi, kjer sta že sedela dva možakarja. Oba sta imela v reverjih značke Iskre. Na vprašanje, kje delata, sta povedala, da je eden upokojenec, drugi pa še aktivno dela v Iskri in orodjarni. Na vprašanje, ali poznata šefa orodjarne, sta odgovorila pritrdilno, tudi inž. Lavrenčiča, ki je bil šef oddelka, pod katerega je orodjarna spadala, je eden poznal, tudi tehničnega direktorja inž. Železnika je poznal. In o vsakem je dodal še kaj zanimivega, da bi svoje poznavanje podkrepil. Poznal je tudi komercialnega direktorja in dodal, da brez njega itak ne bi bilo nič, ker prodaja tudi slabo proizvodnjo. Tudi na vprašanje, če pozna generalnega direktorja je odvrnil pritrdilno in dodal, da je kar „fejst fant“. Da se ne bi zapletal, sem mu povedal, da sem to jaz. Pogledal me je iznad kozarca, pomežiknil upokojenemu tovarišu in se zazrl vame rekoč: „Oprostite prijatelji, vsak butec pa že ne more biti generalni direktor Iskre.“

Mara Ovsenik leta

ČLOVEK, ZNANJE, TEHNIKA, PRODUKTIVNOST

Samoupravne interesne skupnosti

4. Na ravni samoupravnih interesnih skupnosti naj bi za sleherni izmed njih našli pravi teren delovanja tako znotraj kakor tudi v zvezi z družbeno bazo. Samoupravne interesne skupnosti naj bi skozi akcijo začele in uresničevale dolžnosti, ki izhajajo iz ustavnega načela svobodne menjave dela in se maksimalno angažirale pri izdelavi in uresničevanju njihovih programov dela, ki bodo veren odraz nenehnega uresničevanja svobodne menjave dela. V tem smislu bi:

- obravnavali možnosti za večjo uporabo znanstvenih raziskav in odkritij v proizvodnji v vsakodnevni praksi;
- obravnavali dejavnosti na področju znanosti in znanstveno-raziskovalnega dela v luči racionalnosti in družbene utemeljenosti;
- se soočali z dosedanjimi praksami in še posebej s težnjami in mnenji, da je znanost odtrgana od prakse in da temelji na kapitalističnih tradicijah, daleč od samoupravljanja in delovnega človeka;
- razčlenili razvojni načrt in možnosti v skladu z materialnimi možnostmi in realnimi potrebami, in sicer skupaj z znanstvenimi institucijami;
- javno obravnavali dela znanstvenikov in stalno skrbeli, da bo njihovo delo dostopno vsem delovnim ljudem;
- se konkretno povezovali s prakso, posebno v materialni proizvodnji in ob upoštevanju zahtev materialne proizvodnje;
- združevali inventivne dejavnosti in zavarovali domače inventivne dosežke pa tudi nenehno skrbeli za zmanjševanje vpliva tujih licenc in tehnoloških sistemov na domače gospodarstvo in njegove razvojne možnosti;
- prilagajali delovni čas v zdravstvu, šolstvu, kulturi, umetnosti, športu in drugem delovnem času združenega dela;
- organizirali posvetovanja, tribune in druge oblike sodelovanja;
- nadzorovali porabo sredstev itd.

Da bi samoupravne interesne skupnosti vse to lahko uresničile, morajo te naloge vključiti v svoje programe kot trajne elemente. Organizacije zveze komunistov in sindikata pa tudi drugih družbenopolitičnih organizacij naj uberejo iste načine in oblike, kakor je navedeno za komuniste in sindikate v okviru prve in druge ravni. Prav tako je zelo pomembno, da samoupravne interesne skupnosti zagotovijo vso podporo in sodelovanje republiškega komiteja za znanost, znanstvenih institucij iz proizvodnje, univerze ter Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Zunaj te akcije ne bi smel ostati niti en znanstveni delavec ali inštitut. To naj bo skrb komunistov, sindikatov in vodstva samoupravnih interesnih skupnosti.

Kar zadeva obveščanje in informiranje o poteku akcije v teh okoljih, je treba narediti veliko več, ker je očitno, da se znanstvena misel, delo in praksa gibljejo daleč od množičnih sredstev javnega obveščanja in še dlje od informiranja delovnih ljudi kot bistvenih nosilcev te dejavnosti. Dosedanje delo na tem področju je potekalo samo v okviru tradicionalnih informacijskih sredstev, najpogostejše namenjenih samo znanstvenikom. Zato je treba z rezultati te akcije in sploh z rezultati in gibanji znanstvene misli stalno in trajno seznanjati delovne ljudi. To je naloga znanstvenih institucij, samoupravnih interesnih skupnosti in delovnih organizacij kakor tudi sredstev javnega obveščanja.

ZAKLJUČEK 1. INTERNEGA POSVETOVANJA O INOVA- CIJSKI PROBLEMATIKI

Na podlagi referatov, koreferatov in diskusij 1. internega posvetovanja o inovacijski dejavnosti v ZP ISKRA, udeleženci ugotavljajo:

- da je sedanje stanje inovacijske dejavnosti v ISKRI glede na izredno ambiciozne razvojne naloge in zadolžitve, ki jih je dobila ISKRA v temeljih plana razvoja SRS še vedno nezadovoljivo kljub nespornim uspehom in pozitivnim premikom;
- da za zaostajanje inovacijske dejavnosti za potrebami programskega prestrukturiranja ISKRE obstaja vrsta vzrokov, tako objektivnih, izvirajočih iz neprilagojenosti ekonomskega sistema propulzivnim področjem kot tudi subjektivnih, izvirajočih iz nezadostne osveščenosti, da je inovacijska dejavnost trajen in nepogrešljiv del modernega reprodukcijskega procesa;
- da je bodoči razvoj ISKRE temeljno in neposredno odvisen od razvitosti inovacijske dejavnosti in večjega vrednotenja znanja kot vedno bolj dominantnega proizvodnega faktorja;
- da je bilo posvetovanje zelo koristno ter da številna udeležba izpričuje voljo raziskovalnih delavcev, da vsestransko povečajo učinkovitost svojega dela.

Zato udeleženci posvetovanja, razvojni vodje, raziskovalci in inovacijski delavci, ki jim je poverjena skrb za hitrejši razvoj ISKRINIH proizvodnih programov in osvajanje modernih tehnologij in izdelkov, sprejemamo naslednje zaključke:

- Okrepitvi razvojno-raziskovalne in inovacijske dejavnosti je treba zaradi njene bistvene vloge pri nadaljnjem razvoju in obstoju ISKRE posvetiti vsestransko pozornost; to dejavnost je treba pri vseh samoupravnih, poslovnih in družbenopolitičnih odločitvah, ukrepih in ocenah obravnavati kot trajen in nepogrešljiv sestavni del kompleksnega proizvodnega procesa.

- Vse TOZD morajo na temeljih srednjeročnega plana družbenoekonomskega razvoja ZP ISKRA opredeliti svoje razvojne cilje in v zvezi s tem tudi svoje konkretne proizvodne in raziskovalno-razvojne programe. Pri tem naj jim skupne službe DO in ZP pomagajo s strokovnimi analizami raziskovalno-razvojne dejavnosti ter oceno programske usmeritve glede na razvojne cilje ZP ISKRA.

- V vseh naših TOZD in DO je treba doseči pogumnejši in iniciativnejši odnos do investiranja v nove programe, nove izdelke in tehnologije ter v avtomatizacijo obstoječe proizvodnje, kar mora biti usmerjeno v radikalno zmanjševanje tehnološkega in rentabilnega zaostanka za razviti; pri tem je treba smatrati element časa kot enega najbolj kritičnih dejavnikov v inovacijskem procesu.

- Ker ugotavljamo, da je ena glavnih ovir hitrejšega inoviranja izredno pereče kadrovske vprašanje, se posebej zavzemamo za vrsto ukrepov za ublažitev kadrovske krize, kot so:

- bistveno stimulativnejša in selektivnejša politika osebnih dohodkov ključnega razvojnega kadra, na katerem sloni osnovna teža razvojnih nalog;
- uvajanje izobraževanja ob delu na široki fronti in v najrazličnejših oblikah, kar naj bi tudi odstranilo bojazen pred zmanjšano zaposlenostjo ob uvedbi novih programov;
- sistematičnejše in načrtnejše angažiranje razvojno-raziskovalnih potencialov izven ISKRE, s tem, da se precizneje definirajo naloge in obveznosti, obenem pa jih z uvajanjem dohodkovnih odnosov funkcionalno in dolgoročno povežemo s proizvodnjo;
- sodelovati pri vseh akcijah, ki potekajo v okviru reforme šolstva, zlasti visokega ter vplivati na večji in hitrejši priliv mladih kadrov v prakso;
- organizacija posebnega posvetovanja o kadrovski problematiki v raziskovalno razvojni dejavnosti.

- V okviru uveljavljanja Zakona o združenem delu in uvažanja nove samoupravne in funkcionalne organiziranosti v ISKRI je treba poiskati tudi optimalne rešitve za institucionalizirano raziskovalno dejavnost, pri čemer moramo izhajati iz njene neločljive dohodkovne povezanosti z ostalimi deli reprodukcijskega ciklusa.

Ustrezno organiziranost in institucionalizacijo naših raziskovalnih potencialov je treba izkoristiti tudi za aktivnejše in sistematičnejše sodelovanje z Raziskovalno skupnostjo Slovenije in z drugimi raziskovalnimi organizacijami.

- Raziskovalna in inovacijska dejavnost je eden najpomembnejših kazalnikov bodoče razvojne uspešnosti, zato je njeni organizaciji, sistemiki ter boljše pretoku informacij treba posvetiti mnogo večjo pozornost. Treba je nemudoma pristopiti k formiranj in izpopolnjevanju:

- sistemov za iniciranje, vrednotenje in spremljanje izvajanja inovacijskih projektov na podlagi minimalne enotne metodologije tako, da bodo pravočasno vključene tudi vse specializirane službe (npr. za raziskavo tržišča, informacijsko-dokumentacijsko dejavnost, industrijsko lastnino, standardizacijo, za kakovost itd.);
- sistema za vsklajevanje prekrivanj obstoječih in nameranih proizvodnih programov;
- sistema za evidentiranje materialnih in kadrovskih pokazateljev inovacijske dejavnosti, s posebnim ozirom na družbene obveznosti in stimulacijske ukrepe za razvoj te dejavnosti.

- Upoštevanje izkušnje tega 1. posvetovanja bomo tudi v bodoče stremeli k neposredni izmenjavi mnenj raziskovalnih in inovacijskih delavcev ter organizirali medsebojne stike na ustreznih tematskih posvetovanjih; s tem bomo tudi zmanjševali sedanje izoliranost, razcepljenost in anonimnost raziskovalno-razvojnega dela.

- Za uresničenje v zaključkih postavljenih nalog in številnih pobud, predlaganih v referatih in razpravi, naj področje za inovacije pripravi ustrezen akcijski program, katerega naj predloži v razpravo in samoupravno verifikacijo Odboru za inovacijsko dejavnost Skupščine ZP ISKRA.

- S temi zaključki posvetovanja je treba seznaniti vse samoupravne, družbenopolitične in poslovne organe v vseh TOZD, DO in SOZD ISKRA. Udeleženci posvetovanja želimo opozoriti vse samoupravne, poslovne in družbenopolitične dejavnike, da se morajo v celoti vključiti v prizadevanja za čim hitrejšo inoviranje ISKRINIH proizvodnih programov, kar je ključni element ISKRINE perspektive kot napredne in v svet orientirane organizacije. Posebej pričakujemo ustrezno akcijo in pomoč družbenopolitičnih organizacij pri osveščanju naših delavcev v TOZD, da je samo z močno in učinkovito inovacijsko dejavnostjo ter nenehnim osvajanjem znanja za novo proizvodnjo možno zagotoviti dolgoročno perspektivo in socialno varnost slehernega delavca ISKRE.

AKCIJSKI PROGRAM ZA IZBOLJŠANJE INOVACIJSKE DEJAVNOSTI V ISKRI

(SPREJET NA 5. SEJI ODBORA ZA INOVACIJSKO DEJAVNOST SKUP-
ŠČINE ZP, Z DNE 6. 10. 1977)

Posvetovanje o inovacijski problematiki Iskre spomladi 1977 je bila prilika za analizo stanja in vloge inovacijske dejavnosti ter je dalo tudi pomembne pobude za izboljšanje te dejavnosti v vseh organizacijah združene podjetja. O tem smo poročali v številkih 17 in 20–21 našega glasila.

Zaključke posvetovanja je sprejel tudi odbor za inovacijsko dejavnost skupščine ZP Iskra, prejeli pa so jih vsi samoupravni, družbenopolitični in poslovni organi v vseh TOZD, DO in SOZD Iskra. Kasneje so zaključki dobili tudi močno družbenopolitično podporo na seminarju in delovnem sestanku predstavnikov družbenopolitičnih, samoupravnih in vodstvenih organov Iskre v Poreču oktobra tega leta.

Zaključki posvetovanja o inovacijski problematiki v Iskri nalagajo, da je treba pripraviti program konkretnih akcij za izboljšanje inovacijske dejavnosti. Tak program akcij je pripravilo področje za inovacije ZP Iskra, odbor za inovacijsko dejavnost pa je o njem razpravljal na zadnji seji. Akcijski program zajema vso širino problematike o kateri je bilo govora na posvetovanju. Poleg akcij za izboljšanje sedanjega stanja našteva program tudi nosilce oziroma izvajalce akcij, pa tudi roke za pričetek ali izvedbo akcij.

Na omenjeni seji odbora za inovacijsko dejavnost so člani odbora v razpravi poudarili, da so nekatere zadeve zelo nujne, npr. enotna metodologija izvajanja inovacijskih procesov (akcija 6. 1), vprašanja dohodkovnih povezav (akcija 6. 2) in politika nagrajevanja raziskovalno-razvojnih delavcev (akcija 4. 1). Mnenja so tudi bili, da je treba čimprej organizirati tematsko posvetovanje o problematiki razvojnih kadrov (akcija 4. 3).

V razpravi je Miloš Kobe, direktor področja za inovacije, tudi obvestil odbor za inovacijsko dejavnost o sklepu kolegija področja za inovacije, da je treba v vseh delovnih organizacijah izvesti branžna posvetovanja o inovacijski problematiki. Po razpravi je odbor za inovacijsko dejavnost sklenil, da je treba z akcijami seznaniti predstvedstvo skupščine ZP Iskra. Prav tako je odbor sklenil, da je treba z akcijskim programom za izboljšanje inovacijske dejavnosti v Iskri seznaniti prek glasila „Iskra“ vse člane kolektiva.

Glede na to, da je akcijski program dejansko del realizacije zaključkov posvetovanja o inovacijski problematiki, ki pa doslej niso bili v našem glasilu v celoti objavljeni — priobčujemo obenem z akcijskim programom tudi omenjene zaključke.

Iz zaključkov izhajajoči akcijski program objavljamo v celoti, vendar brez podrobnosti o izvajanju.

Nekatere akcije programa so bile že izvedene, nekaj jih je v teku oz. v pripravi, nekatere pa so sploh stalne. Prve rezultate ene od konkretnih akcij lahko na primer v kratkem pričakujemo od delovne skupine za pripravo enotne metodologije za izvajanje in spremljanje inovacijskih procesov, katera pripravlja poseben poslovnik o

raziskovalno-razvojnem delu ter akcijskega programa opozorila kolektive ZP Iskra, da bodo tudi v svojih organizacijah po svojih močeh pomagali pri izvajanju programa. — M. S. —

Akcije v 1977/1978

1. Okrepitev vloge razvojno-raziskovalne ter inovacijske dejavnosti

1. 1 Popularizacija zaključkov posvetovanja v glasilu in s posebnimi obvestili poslovnim in samoupravnim organom
1. 2 Poročila vodij RR dejavnosti in razprave o stanju RR dejavnosti v poslovnih, samoupravnih in družbenopolitičnih organizacijah TOZD in DO

2. Opredelitev razvojnih ciljev

2. 1 Razprave o programski problematiki v izbranih TOZD, kjer je situacija najkritičnejša (nadaljevanje akcije iz 1976 v sodelovanju s službami DO in ZP)
2. 2 Pregled in primerjava vsebine srednjeročnih planov vseh DO s srednjeročnim planom ZP; vsklajevanje prekrivnih programov
2. 3 Priprave za ustanovitev delovne skupine za pripravo metodologije spremljanja življenjskega ciklusa izdelkov

3. Investiranje v nove programe

3. 1 Pregled prijav in analiza izvajanja investicij v vseh TOZD-ih
3. 2 Predlog izvedbe boljšega informiranja vseh, ki odločajo o investiranju, o novih tehnologijah in tendencah razvoja v svetu
3. 3 Tematski razgovor o sistematskem uvajanju avtomatizacije v proizvodnji (primer pristopa v IEZE)

4. Kadrovska vprašanja

4. 1 Ustanovitev medbranžne delovne skupine za pripravo konkretnih predlogov za stimulativnejšo in selektivnejšo politiko OD RR delavcev
4. 2 Ustanovitev delovne skupine za pripravo predloga sistema stalnega dopolnilnega izobraževanja delavcev, posebej v RR dejavnosti
4. 3 Organizacija tematskega posvetovanja o problematiki kadrov v RR dejavnosti

5. Institucionalizacija raziskovalno-razvojnih enot in sodelovanje z zunanjimi raziskovalno-razvojnimi organizacijami

5. 1 Informacija vsem TOZD in DO o prednostih institucionalizacije RR enot (stimulativni ukrepi na področju inovacijske dejavnosti)
5. 2 Vzorec osnovnega sporazuma za sodelovanje ZPI z raziskovalnimi organizacijami
5. 3 Prijave potreb po raziskavah vseh TOZD na RSS za 1977/78
5. 4 Poročila programskih (razvojnih) direktorjev DO o stanju sodelovanja z zunanjimi RO na področnem kolegiju za inovacije
5. 5 Organizacija in pretok informacij o raziskovalno-razvojni in inovacijski dejavnosti

6. 1 Ustanovitev in delo medbranžne delovne skupine za pripravo enotne metodologije izbora projektov in za izvajanje inovacijskih procesov
6. 2 Priprava enotnih stališč ZPI glede dohodkovnih povezav med RR enotami in drugimi udeleženci inovacijskega procesa
6. 3 Priprava predloga za informacijski sistem o RR dejavnosti za celo ZPI
6. 4 Izdelava akcijskih programov specializiranih služb ZPI za boljše vključevanje v inovacijski proces
6. 5 Ustanovitev aktivna EIRMA za seznanjanje z izkušnjami EIRMA o organizaciji in vodenju RR dejavnosti

7. Medsebojna povezava delavcev in dela

7. 1 Tematska posvetovanja in razprave
7. 2 Dogovor o popularizaciji dosežkov RR dela v glasilu „Iskra“
7. 3 Dogovor o priobčevanju krajših vesti (ne samo strokovnih člankov) o RR dosežkih v Poročilih Iskre
7. 4 Priprava letnih planov RRD TOZD in DO za 1978 in njih vsklajevanje
7. 5 Seznanjanje samoupravnih, poslovnih organov in družbenopolitičnih organizacij s problematiko
7. 6 Obvestilo vsem udeležencem in povabljenecem posvetovanja ter vsem poslovnim, samoupravnim ter družbenopolitičnim organom o zaključkih posvetovanja.

KRATICE:

RR = razvojno raziskovalna dejavnost
RSS = Raziskovalna skupnost Slovenije
RO = raziskovalne organizacije
EIRMA = European Research Management Association, Evropsko združenje za vodenje raziskav, katerega član je tudi Iskra.

DUŠAN ŽELJEZNOV:

(23)

TITO V ISKRI

„S prihodom k Titu,“ je nadaljeval svojo pripoved general Željko, „se je zame začelo popolnoma novo življenje. Lahko bi jih označil za najlepša leta mojega življenja. Že po nekaj dneh nove službe sem pozabil na vse organizacijske težave, saj mi je pri njih ogromno pomagal prav tovariš Tito, s katerim sem bil sveda vsak dan v stiku.“

Poleg državnih in drugih obveznosti je imel Tito za vsakega izmed nas iz garde vedno čas in lepo besedo. Tega zares ni nikoli moč pozabiti.“

„In česa se najboljše spominjate iz prvih dni svoje službe pri vrhovnem poveljniku,“ sem ga prekinil.

„Zagotovo je bila to prvomajska parada leta 1945. Na čelu parade garda, jaz pa na konju Činošu, ki sem ga zadel Bolgari leta 1944. Na Palisadu, ko sem s svojimi vojaki uničil njihov korpus. Na tej paradi so bili sami vojaki in med njimi tudi ranjeni, pa vendar so korakali mimo tribune, da se je vse treslo. Bili smo ponosni, ko smo pogledovali na ožarjene obraze prebivalcev svobodnega Beograda. Tudi Staremu sem pozneje pripovedoval, da je bilo tudi med mojimi vrstami več ranjenecov. In bil je zelo zadovoljen nad ponosom naših vojakov.“

„Pravkar ste omenili bitko z Bolgari,“ sem posegel v razgovor, „ali bi o tem lahko povedali malo več?“

„Zakaj pa ne, prav rad. O tej bitki sem se s Titom pogovarjal leta 1949 po mitingu v Titovem Užicu. Poslednje leto vojne sem

bil s proletarci na Zlatiboru, ko je prišel ukaz, naj se odpravim proti Jelovi gori v nasprotni napad proti Draži Mihailoviću in njegovim četnikom. A bolgarski korpus se je tedaj razceperil po Palisadu. E, ne boste ostali tu, Bolgari, sem takrat pomislil. Zdaj vam bodo proletarci pokazali, na čigavi zemlji ste. In zato sem se malce oddaljil od ukaza. Juriš za jurišem, napad na napadom, boji nož na nož — in tako smo uničili v bunkerjih utrjeni bolgarski korpus.“

No, povrnimo se na že prej omenjeni miting v Titovem Užicu. Vračal sem se torej ob Starem z mitinga v Titovem Užicu in odpravili smo se na Palisad. Prišli smo tja in jaz sem tovarišu Titu vse natanko obrazložil. To so poslušali tudi številni drugi naši voditelji. Vendar priznam, da mi ni bilo vseeno, kaj bo na to rekel Tito ne glede na dejstvo, da je od tiste bitke minilo že pet let. V nekem hipu sem celo pomislil: „Milan, kaj ti pa je tega sploh treba?“ Potem pa me je nenadoma stari potrepljal po rami, se nasmehnil in rekel vsem:

„Tovariši in tovarišice, takrat je imel samo Željko prav. Naj zdaj kdo vpraša Bolgare, kdo je osvobodil Jugoslavijo...“

Prva povojna leta sem s Titom v glavnem preživel v Sloveniji, na Bledu in potem skoraj ves čas na Brdu pri Kranju. V teh prvih povojnih letih, preživetih v Sloveniji do resolucije Informbiroja, sem marsikaj doživel in tudi čakale so me hude in težavne preizkušnje.

Kot veste, je bil Tito v tem času dvakrat operiran. Prvič so mu operirali 1947. leta na Brdu zolč, drugič pa so ga 1951. leta na Bledu operirali za kilo. Teh dveh operacij ne bom nikdar pozabil, kajti v obeh primerih v svojih dolgih šestnajstih letih ob Titu kot poveljnik gardnih enot in njegov osebni pribočnik ob vsej svoji prizadevnosti, vdanosti in ljubezni do svojega vrhovnega komandanta nisem mogel pomagati Titu iz čisto preprostega

razloga, ker se pač nikdar nisem razumel ali pa spoznal na medicino.

Zato nikoli pač ne bom pozabil teh dveh operacij, kajti tako sem želel pomagati Titu, a sem bil pri tem čisto brez moči. Kajti v času operacij so bili za Titovo varnost, oziroma za njegovo zdravje zavezani zdravniki, ker so bile pač potrebne operacije. Prvič mi je bilo takrat v življenju žal, da sem vojak. Če bi namreč znal ravnati s skalpelom tako, kakor sem med narodnoosvobodilnim bojem znal ravnati s puškornirskim, ne bi bil dal Tita zares nikomur v roke.

Še ko so potekale 1947. leta prve priprave za operacijo, sem bil čisto iz sebe. Hodil sem po hodniku na Brdu, kakor ris in grdo gledal okrog sebe. Jezen in besen sem bil, ker sem bil resnično brez moči in nikakor nisem mogel naravnost pomagati Titu. Pa tudi v skrbeh sem bil zanj, saj sem dobro vedel, kaj vse je moral Tito do takrat že pretrpeti — od težkega detinstva, pa svetovna vojna, ranitev v njej, pa spet oktobrska revolucija pa rdeča garda, potem preganjanja med vojnama, zapori, težavno ilegalno delo, narodnoosvobodilni boj, ponovna ranitev na Sutjeski — kratka cela Golgota trpljenja in naporov, ki ju je moral preiti moj vrhovni komandant in zdaj še operacija. Vendar sem se na drugi strani pa spet tolažil, ker sem jasno videl in spoznal, da je Tito resnični človeški fenomen, ki ga rodi samo lahko Jugoslavija, zdržljiv in neupogljiv človek, človek trdne volje, jeklenege srca. In vendar je bilo 1947. leta njegovo zdravje v krizi in danes lahko s ponosom in hvaležnostjo rečem, da mu je bilo to zdravje spet in znova povrnjeno prav v Sloveniji.“

„In kako je potekala prva operacija na Brdu?“ sem prekinil svojega sobesednika, ki se je bil ob spominih na 1947. leto globoko zamislil, kot da išče za hipec pretrgano nit spominov.

Teden Iskre na Reki

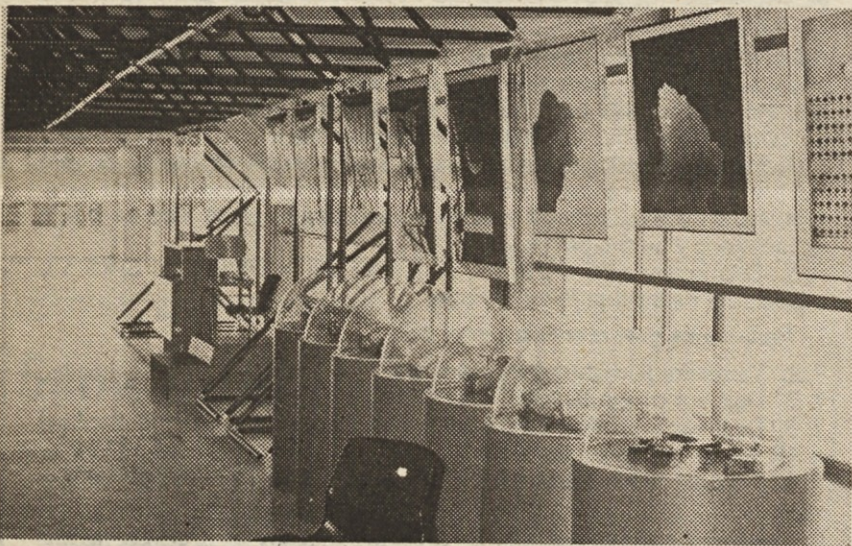
Pobrateni mesti Ljubljana in Reka že vrsto let zelo uspešno sodelujeta na vseh področjih, še posebej močno pa je industrijska menjava. Reka z močno lukco predstavlja za Slovenijo okno v svet, Slovenija pa za industrijsko razvito obalno mesto „okno na celino“.

Iskra se obojestranskih koristi dobro zaveda, zato je tudi sama že vrsto let prisotna na področju trgovinske izmenjave. Vse analize pa so pokazale, da kljub pomembnemu deležu, ki ga Iskra v obliki svojih proizvodov prispeva na reško področje, še zdaleč niso izčrpane vse možnosti sodelovanja.

Iskra je danes podjetje z enim od najmočnejših odstotkov poprečne letne rasti vrednosti proizvodnje v Jugoslaviji, saj je letno povečanje izraženo v 20 do 30 %.

Iskrin razvoj temelji na lastnih razvojnih dosežkih, zato ima tudi skupno 1600 strokovnjakov, ki se ukvarjajo izključno z razvojno dejavnostjo — kar pa še vedno ni zadosti za vse želje v zvezi z razvojem.

Razstava, ki so jo pripravili Iskrini „sejmarji“ na Reki, točneje v dvorani mladosti na Trsatu, je skušala vse to zajeti. Vendar pa so imeli oblikovalci pred očmi še eno željo — prikazati vse tisto, kar Iskra danes je. To je pomenilo — začeti pri pretehtanem izboru izdelkov (nemogoče bi bilo kratkoma predstaviti vse, kar pride iz Iskrinih tovarn), prikazati vsa prizadevanja, da je Iskrin izdelek res Iskrin — in v obliki sinteze vseh eksponatov pokazati, da je Iskrin razvojni in proizvodni potencial pripravljen na tretjo industrijsko revolucijo.

Iskrine vitrine tesno ob umetniških slikah.

Mikroelektronika, ki zamenjuje komaj dobro dozorelo transistorsko tehnologijo in tehniko, ki je pred slabimi tremi desetletji pričela izpodrivati elektronke — postaja imperativ tržišča, ki mu mora slediti vsa svetovna elektronska industrija, če noče brezupno zaostati. Iskra sama se tega zaveda in odkrito lahko reče, da „ni zamudila zadnjega vagona“.

Razstava Iskrinih proizvodov je zajemala vrsto izdelkov iz vseh Iskrinih temeljnih organizacij od avtoelektričnih izdelkov do električnega ročnega orodja (uporaba le-tega je bila nazorno prikazana in je pritegnila veliko pozornosti), pa do najnovejših izdelkov široke potrošnje — stereo hi-fi gramofonov in radioaparatur. Zlasti omenjeni aparati, ki so prišli iz Iskrinih proizvodnih dvoran relativno zelo pozno, so zelo navdušili — podobno kakor barvni televizijski aparati, ki so predvajali španski TV program.

Kritika razstave, ki je bila nedvomno izjemno dobro pripravljena, je skoraj neumestna. Vseeno pa bi bilo nemara dobro, če bi bil prostor, kjer so bili razstavljeni Vegini izdelki, nekoliko bolj poudarjen zaradi res zanimivih dosežkov na področju šolskih pripomočkov, prostor rezerviran za Zmajeve baterije pa nekoliko manj — saj res niso predstavljale nobene novosti.

Veliko pozornosti so pritegnile najnovejše ure Iskra quarz, ki so s popolnoma dognano obliko marsikateremu obiskovalcu izvabile pohvalne besede.

Razstavne prostore v Dvorani mladosti so dopolnjevale grafike in oljne slike ustvarjalcev, ki sodelujejo z Iskro — vsekakor domiselna in pohvalna vredna ideja.

Iskrina udeležba na področju Reke

Področje industrijskega centra reške regije pokriva delo tamkajšnje podružnice Iskra Commerce TOZD Domači trg.

Reška filiala je ena srednje močnih, zaposluje štirideset ljudi, ki so po večini kvalificirani in visokokvalificirani. V okvir te podružnice sodijo tudi trgovine in servisi v Puli, sicer pa je osnovna naloga reške filiale pokrivanje istrsko-primorsko-goranske regije vključno z otoki.

Področje sodi med najrazvitejša industrijska mesta v SR Hrvatski z opaznimi potrebami po proizvodih profesionalne in široke potrošnje. Razdobje od leta 1970 do 1977 je pomenilo opazen porast prodaje, ki je narasla od prvotnih 30 milijonov na 140 milijonov v planu letošnjega leta.

Iskra posredno ali neposredno sodeluje z vrsto delovnih in trgovinskih organizacij reškega področja — najvažnejši kupci so „Elektromaterijal“, „Brodokomerc“, „Brodomaterijal“ in „Istra“ — Export — Import iz Pule.

Dolgoletni značaj ima tudi sodelovanje z vrsto najmočnejših proizvodnih organizacij iz Reke in okolice. Med najmočnejše partnerje štejejo Ladjedelnica 3. maj, puljski Uljanik, Rafinerija nafte INA, reška Luka in druge, zlasti specializirane za elektrodistribucijo. V letošnjem letu je na področju telefonije in montaže sklenjena vrsta pogodb, ki obenem predstavljajo pomembne obete za razširjeno prihodnje sodelovanje.

Morda velja posebej omeniti, da je Iskra sodelovala pri montaži termoelektrarne Urin, kamor je poleg vgrajenih delov prispevala tudi kompletne setove za preizkušanje obratovanja. Omenjena termoelektrarna pa je samo ena od številnih večjih objektov kjer je Iskra že sodelovala. Med drugim je, na primer, izdelala celotne telekomunikacije za predor Učka, udeležena pa je bila tudi pri izgradnji vrste veleblagovnic in športnih objektov.

V reški filiali posebej omenjajo zgledno sodelovanje s PTT službo tega področja ter sodelovanje s turističnimi in hotelskimi organizacijami te regije.

Pri vsakem uspešnem delu pa seveda ne gre brez težav. V področju, ki ga pokriva reška filiala, zaostaja servisna dejavnost, ki nikakor ne uspe stopati vstric s prodajno. Položaj pa se bo kmalu spremenil, saj prav zdaj vlagajo večja sredstva v razširitev obstoječih zmogljivosti servisnih delavnic na Reki in v Puli, predvidene pa so tudi nove servisne delavnice v Poreču, Pazinu in na Krku. Z realizacijo teh programov se bo splošna kvaliteta Iskrinih uslug nedvomno precej povečala.

bo trajala do 22. decembra, do takrat pa naj bi delavci tega kolektiva poslali Samoupravni pisarni tudi svoje morebitne pripombe in predloge. Samoupravne akte bodo torej v Iskri Commerce — to zdaj laho trdimo zagotovo — podpisali še letos.

LD

Razprava o predlogih samoupravnih sporazumov — skupno jih je 12 —

V kulturnem programu je nastopal Slovenski oktet z vrsto zelo uspešnih pesmi, ter dramski igralec Janez Hočevar, ki je prebral odlomke iz Valvasorjeve Slave vojvodine kranjske, ki so opisovali pobrateni mesti v njegovem času. Izvajalci kulturnega programa so uspešno predstavili kulturo naše republike, vsi gostje pa so bili enotnega mnenja, da bi morali taka srečanja večkrat ponoviti.

Osmič Bedjanićeve nagrade

Letošnji nagrajenci z nagradami dr. Vratislava Bedjanića s članoma komisije prof. Mihajlom Golubovićem (tretji) in prof. dr. Antonom Ogorelcem (četrti levo).

Osmič zapored so v mali sejni sobi Kluba delegatov v Ljubljani v torek, 13. decembra, podelili letošnje nagrade dr. Vratislava Bedjanića. Intimni slovesnosti je razen predstavnikov TOZD TELA in TOZD SVN, naslednic nekdanje tovarne električnih aparatov — ustanoviteljice tega nagradnega sklada, prisostvoval tudi predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Klavs.

Lani v oktobru so vse elektrotehnične fakultete v Jugoslaviji, kot vsako leto doslej prejele razpis „Nagrada prof. dr. Vratislava Bedjanića“, ki so v določenem roku komisiji za

prispeva k razvijajoči se proizvodnji na tem področju.

Za pozdravnim nagovorom direktorja TOZD TELA Viktorja Korošca, je prof. Mihajlo Golubović prečital ugotovitve komisije, oz. obrazložitev za dela nagrajencev, predsednik komisije, prof. dr. Anton Ogorelec pa je nato podelil nagrade, in sicer:

nagrado v znesku 8.000 dinarjev Srdjanu Stankoviću z beogradske elektrotehnične fakultete za doktorsko dizertacijo: Algoritmi identifikacije sistemov realnem času, zasnovani na metodi dinamične stohastične aproksimacije.

Prof. dr. Anton Ogorelec je spregovoril o liku prof. dr. Vratislava Bedjanića.

oceno izbranih doktorskih dizertacij, magistrskih in diplomskih del, poslale skupno osem del.

Ocenjevalna komisija v sestavi prof. dr. Antona Ogorelca kot predsednika ter prof. dr. Antona Dolenca z zagrebske in prof. Mihajla Golubovića z beogradske elektrotehnične fakultete se je sestala v oktobru in pregledala prispeli dve doktorski dizertaciji in po tri magistrska ter diplomska dela iz študijskega leta 1976/77. Ugotovila je, da razen ene doktorske dizertacije poslana dela ustrezajo razpisani tematiki — na osnovi svoje

Nagrade v znesku po 6.000 dinarjev so za svoja magistrska dela prejeli: Zeljko Arbanasov z zagrebske elektrotehnične fakultete za delo: Merjenje električnih transformatorjev s protitaktno karakteristiko v reguliranih EMP

Marija Ilić z beogradske fakultete za delo: Optimizacija upravljanja zahtevnih sistemov z več kriteriji (uporabnost v elektroenergetskih sistemih) in

Jože Kanduž z ljubljanske elektrotehnične fakultete za delo: Strukturalna analiza velikih sistemov z uporabo usmerjenih grafov in binarnih matrik.

Nagrada za doktorsko dizertacijo Srdjanu Stankoviću z beogradske elektrotehnične fakultete.

ugotovitve in ob priporočilih, oz. mnenjih fakultet, s katerih so dela prispela, je pripravila predlog za podelitev letošnjih nagrad dr. Vratislava Bedjanića, začetnika Tovarne električnih aparatov in pomembne osebnosti na področju elektrotehnike pri nas.

Slavnost v Klubu delegatov je začel prof. dr. Anton Ogorelec, ki je najprej orisal lik osebnosti dr. Bedjanića, nato pa predal besedo direktorju TOZD TELA Viktorju Korošču, ki je v svojem nagovoru poudaril pomen nagrad in tesnega sodelovanja med znanostjo in proizvodnjo, ki se že dolga leta tudi na ta način goji v obojestransko korist. Čestital je nagrajencem za uspešna dela in jih pozval, naj tudi njihovo bodoče delo predvsem

Nadaljnje tri nagrade v znesku po 4.000 dinarjev za uspešna diplomska dela pa so prejeli:

Mato Faruk z zagrebske elektrotehnične fakultete za delo: Regulacija hitrosti vrtenja asinhronnega motorja s spremembo napetosti statorja ter Milan Likar in Borut Zupančič, oba z ljubljanske elektrotehnične fakultete, za delo: Tiristorsko stikalo in Adaptivni kompenzator motenj. Slavnost je bila zaključena z zakusko.

Samoupravne sporazume bodo sprejeli pravočasno

V vseh sredinah delovne organizacije Iskra Commerce potekajo prav te dni obširne razprave o predlogih samoupravnih sporazumov, ki so nastali kot plod prizadevanj za uresničitev Zakona o združenem delu. Zeleno luč za to obširno samoupravno urejanje in dogovarjanje je dalo nedavno 7. redno zasedanje Delavskega sveta Iskre Commerce in skupnega odbora za gospodarske zadeve in medsebojna razmerja tega kolektiva.

Eden izmed najpomembnejših dogovorov tega in drugih zasedanj je bil ta, da bodo v Iskri Commerce v široki samoupravni politični akciji, v kateri bodo sodelovali vsi delavci obeh dosedanjih temeljnih organizacij in Skupnih služb, sprejeli vse sporazume še letos, pa čeprav ne bi bilo treba sprejeti vseh.

Podobno kot drugod v Iskri, so tudi v Iskri Commerce „prehodili“ predlogi samoupravnih sporazumov doslej že vse potrebne postopke. Kot že rečeno, jih je pred dnevi že obravnaval in predlagal ter dal v javno razpravo Delavski svet Iskre Commerce, pred njim pa še posebna strokovna komisija (organizirali so jo prav za ta namen) ter družbenopolitične organizacije in poslovodni kolegij.

Strokovno povezovanje varnostnikov

V začetku novembra so se sestali pooblašeni delavci za varstvo pri delu v temeljnih organizacijah in delavci strokovne službe za varstvo pri delu Elektromehanike. Tak sestanek strokovnih delavcev s področja varstva pri delu ni nekaj novega. V zadnjem dvehletnem obdobju je bilo že nekaj takih posvetovanj. Zadnji sestanek pa pomeni korak naprej, saj je prinesel dogovor o redni obliki strokovne povezavnosti.

Ko so delavci večine temeljnih organizacij naše delovne organizacije sredi leta 1975 sprejeli samoupravni sporazum o varstvu pri delu, so se odločili tudi za delovno področje, organizacijo in pooblastila službe za varstvo pri delu, ki jo — kadar gledamo s stališča delovne organizacije — tvorijo tudi pooblašeni delavci za varstvo pri delu temeljnih organizacij. Danes, po dvehletnem obdobju, lahko ugotovimo, da so ti „varnostniki“ v veliki večini temeljnih organizacij našli svoje mesto in vlogo. Strokovno in s precejšnjim občutkom se vključujejo v vsa pomembnejša dogajanja, kadar se lahko izboljšuje delovno okolje in popravljajo delovne razmere.

Dveletno obdobje pa je seveda še prekratka doba, da bi delo varnostnikov potekalo gladko. Osrednja tema zadnjega posvetovanja je bila zato namenjena prav izmenjavi izkušenj o premagovanju problemov, ki so prisotni pri dnevnem operativnem delu. Pogovor o tem je prišel v pravem trenutku tudi zaradi nove samoupravne organiziranosti temeljnih organizacij in delovne organizacije, saj sta položaj strokovnih delavcev varstva pri delu in pogoji njihovega delovanja tesno povezana z normativno ureditvijo celotne dejavnosti varstva pri delu.

Ob začetku dela pooblaščenih delavcev za varstvo pri delu v temeljnih organizacijah so bile dileme pri dveh vprašanjih: pri vprašanju njihove organizacijske vključenosti v temeljno organizacijo in pri tem, ali naj bodo varnostniki poklicni ali pa naj naloge varstva pri delu opravljajo poleg drugih (svojih rednih) zadolžitve. Večina temeljnih organizacij je ocenila svoje rizike pri delu tako, da je potreben poklicni varnostnik. Taka orientacija se je izkazala kot pravilna. Danes na opravila varstva pri delu ne gledamo več tako ozko kot pred leti. Močno je že prodrlo spoznanje, da varstvo pri delu ni le preprečevanje nesreč pri delu in poškodb, temveč tudi preprečevanje vseh vrst zdravstvenih okvar, ki so kakorkoli povezane z delovnim okoljem in delovnimi razmerami. Zato je v večini temeljnih organizacij več kot dovolj strokovnih nalog, ki jih lahko opravlja le poklicni varnostnik. Pred dvema letoma je bila dana groba ocena, da bodo „novi“ delavci

na področju varstva pri delu spričo zapletenih in občutljivih nalog sposobni za samostojno ukrepanje šele po dveh letih. Prognoza je bila dobra. Med varnostniki je letos čutili precej večjo živahnost, lotevajo se že zahtevnih strokovnih problemov, posamezniki pa so si s svojim aktivnim delom pridobili že tudi precejšen ugled v temeljni organizaciji. Ob tem pa je bilo ugotovljeno, da se nekateri varnostniki ubadajo z mnogovrstnimi težavami, kot npr.: za pomembne odločitve, ki povečujejo rizike, zvedo posredno ali neposredno, ko so že nastopile posledice take odločitve. Ali pa: varnostnika pokličejo k sodelovanju šele takrat, kadar nastane nek problem, kot posledica premalo varnostno pretehtane odločitve ipd. Taki in podobni primeri kažejo na ne dovolj izdelan organizacijski status varnostnikov.

Prisotni pooblašeni delavci za varstvo pri delu so v tej zvezi podprli predlog strokovne službe k osnutkom nekaterih samoupravnih splošnih aktov. Tako je bila predlagana dopolnitev 49. člena enotnega osnutka samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo, po kateri naj bi med delavce, ki opravljajo delo in delovne naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo uvrstili tudi pooblaščenega varnostnika, ki s posebnim pooblastilom delavskega sveta že deluje v temeljni organizaciji. V osnutku novega samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu, v katerem bodo delavci v temeljnih organizacijah določali skupne osnove in merila za urejanje pravic, obveznosti in odgovornosti v zvezi z varstvom pri delu, pa je že vključeno določilo, po katerem bo direktor temeljne organizacije zlasti moral... „obveščati pooblaščenega delavca za varstvo pri delu v temeljni organizaciji o vsej dejavnosti temeljne organizacije, da bo lahko ocenjeval vidike varstva pri delu.“

Varnostniki so na posvetovanju obravnavali še vrsto konkretnih primerov in problemov pri svojem delu. Za tiste, ki imajo večje težave zaradi neurejenega organizacijskega statusa, je bilo dogovorjeno, naj ne čakajo dokončne ureditve vseh delovnih pogojev, tudi tistih, ki so vezani na organizacijski status, temveč naj se selektivno vključijo v razreševanje tekoče problematike in zadeve sproti urejujejo brez zaostrovanja in konfliktov.

Na istem posvetovanju sta bili obravnavani še dve drugi temi: problem funkcionalnega izobraževanja o varstvu pri delu v Elektromehaniki in normativno urejanje varstva pri delu v novih samoupravnih splošnih aktih. Prisotni so se dogovorili za dve osrednji temi naslednjega posvetovanja v decembru.

P. P.

Sodelovanje se krepi

O srečanju mladine Iskre in Koroške dijaške zveze iz Celovca, ki je bilo v drugi polovici novembra na Bledu, smo na kratko že poročali. Srečanje in njegova uspešna izvedba terjata, da o njem in o krepitvi sodelovanja z mladimi koroškimi Slovenci spet pišemo.

Na omenjenem dvodnevem seminarju so mladi delavci iz Iskre Elektromehanike in mladi koroški delavci, ki delujejo v okviru KDZ, spoznali bistvene razlike položaja mladega delavca v socialističnem samoupravnem sistemu in v kapitalistični družbeni ureditvi. Mladi Iskraši so se seznanili s položajem slovenske manjšine na Koroškem in s težavami, ki jih ima naša narodnostna skupnost pri zavarovanju obstoja in utiranju trdnosti poti svojega razvoja. Spoznali so značilnosti in posledice avstrijske raznarodovalne politike, ki sloni na pritiskih in grožnjah. Taka politika lahko privede le do etnocida, nikakor pa ne do mirnega sožitja med sosednjimi državami, o katerem si upajo govoriti avstrijski krogi.

Udeleženci seminarja so se obogatili s številnimi teoretičnimi spoznanji in bodo sedaj bolje razumeli oba družbenoekonomska sistema ter položaj mladega delavca v njih. Tovrstni seminarji imajo zelo pomembno vlogo v zamejskem delovanju mladih koroških Slovencev in jim tako organizacija Zveze socialistične mladine v Iskri kot tudi KDZ posvečata posebno pozornost.

Dani Burnik nam je povedal, kako

Mladi delavci Elektromehanike so se na blejskem srečanju s KDZ seznanili z razlikami v položaju mladega delavca v kapitalističnem in samoupravnem socialističnem sistemu.

je prišlo do sodelovanja mladine Iskre s koroškimi Slovenci:

„Če hočemo odgovoriti na to vprašanje, moram pogledati dve leti nazaj. Takrat smo mladi iz Iskra Commerce navezali prve stike z dijaki slovenske gimnazije v Celovcu. Dogovorili smo se za sodelovanje na kulturnem in športnem področju. Obljubili smo jim tudi materialno pomoč.“

Obljubo smo ob otvoritvi kluba KDZ tudi izpolnili. Poklonili smo jim gramofon in nekaj plošč. Tedaj smo se spoznali tudi s članom narodnega sveta koroških Slovencev Filipom Waraschem in vodjo mladinskega referata Mihom Zablatnikom, ki sta pohvalno ocenila naša prizadevanja za

sodelovanje s slovensko mladino na Koroškem. Mladinska organizacija ZP Iskra je prva, vsaj v okviru našega združenega dela, ki je navezala stike z njimi.

Plod tega dogovora je bilo lansko in seveda tudi letošnje srečanje s Koroško dijaško zvezo, več nastopov njihovih glasbenikov na ljubljanskem radiu, izdaja male gramofonske plošče in drugo. Povabili smo jih tudi na

Pred občnim zborom aktiva invalidov

Aktiv invalidov v Iskri Elektromehaniki je bil ustanovljen leta 1973. V njem je vključenih okrog 120 invalidnih delavcev kranjske Iskre. Aktiv iz leta v leto izpopolnjuje svoje delovanje in vse bolj uspešno rešuje problematiko invalidov. Skupaj s socialno službo pri oddelku za družbene zadeve vlagajo veliko prizadevanj v reševanje socialnih vprašanj. Predlaga preizkušene in vprašane invalide na ustrezna delovna mesta, skrbi za izvajanje zdravstvene preventive za svoje člane in s tem tudi ustrezno kurativno. Večkrat organizira tudi razne rekreative dejavnosti in pripravlja razna srečanja, izlete ter strokovne ekskurzije, na katerih se udeleženci med seboj spoznajo, vplivajo drug na drugega in tako lažje rešujejo svoje probleme.

S svojim dosedanjim delom je aktiv invalidov Elektromehanike opravičil svojo družbeno vlogo in si pridobil

OBVESTILO ČLANOM AKTIVA INVALIDOV

Aktiv invalidov Iskre Elektromehanike vabi vse svoje člane na izredni občni zbor, ki bo v četrtek, 22. decembra, ob 14,15 v dvorani delavskega samoupravljanja nad delavsko restavracijo.

Vabljeni!

letošnje srečanje mladih Iskra Commerce, kjer so se spoznali z mladimi delavci iz vseh republik. Sodelovanje smo razvijali tudi na področju športa in rekreacije, skupaj s predstavniki KDZ smo se udeležili mladinske delovne akcije Slovencev v Gorici 1977.“

Načrti za sodelovanje v bodoče?

„Okvirno smo program nadaljnjega sodelovanja pripravili na zadnjem blejskem srečanju. Mladi Iskraši bomo koroškim Slovincem vseskozi stali ob strani, saj oni pri svojem boju zasledujejo samo en cilj — ohraniti svoj obstoj. Pri tem jim lahko nudimo oporo, da bi bilo njihovo bodoče delovanje še bolj uspešno.“

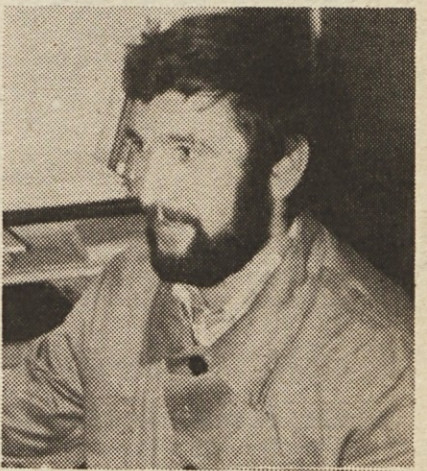
Kako ocenjuje seminar na Bledu?

„Naše srečanje je tako v seminar-skem kot družabnem delu lepo uspelo. Na začetku smo imeli nekaj težav zaradi nepoznavanja izrazoslovja; ko smo našim gostom želeli obrazložiti naš sistem samoupravljanja, je prišlo do marsikater nejasnosti. Kmalu smo našli skupen jezik in številne zaključke, ki bodo odločilno vplivali na razvoj našega sodelovanja v prihodnje in to ne le s KDZ, temveč tudi z ostalimi organizacijami na Koroškem.“

Alojz Boc

določen ugled. Seveda ga tudi v bodoče čakajo pomembne naloge. Aktiv želi, da bi tudi v ostalih delovnih organizacijah ZP Iskra ustanovili aktivne invalide. Pobudo za to akcijo bi lahko dale osnovne organizacije sindikata. Aktiv invalidov Elektromehanike je pripravljen pomagati pri ustanavljanju aktivov z izkušnjami, ki so si jih člani nabrali v zadnjih letih. Še naprej bo potrebno razvijati human odnos do invalidnih delavcev. Njihovi sodelavci in vodstveni delavci lahko z dobro voljo na tem področju marsikaj pripomorejo.

Tri člane našega aktiva smo vprašali, kaj menijo o delu aktiva invalidov in kako jim je aktiv pomagal pri reševanju njihovih osebnih problemov.

IVAN MEZEG, zaposlen v mizarški delavnici: „Včasih, ko še nismo bili vključeni v AI, je bilo drugače. Danes se aktiv zelo zavzema za invalide delavce in jim pomaga reševati vsakdanje težave, s katerimi se srečujejo bodisi doma, pri študiju ob delu ali na samih (Nadaljevanje na 6. strani)

S seje OO ZK tovarne TEA

Komunisti Tovarne TEA so se 22. novembra zbrali na prvem sestanku osnovne organizacije v novem mandatsnem obdobju. Na sejo so povabili tudi udeleženke oktobrske revolucije Ano Pavlin-Grunino.

Pripravili so krajšo slovesnost v počastitev 60-letnice oktobrske revolucije. Miro Erzi je prebral spomine Ane Pavlin. Govoril je tudi o pomenu oktobrske revolucije in poudaril njen vpliv na delavsko gibanje v svetu.

Janez Žakelj pa je pripravil predavanje Boj in razvoj KPJ med obema vojnima, ki spada v okvir družbenopolitičnega izobraževanja komunistov Tovarne TEA. Z njim je želel poudariti najbolj bistvene značilnosti bitke za enotno revolucionarno in lastnemu narodu odgovorno partijo. Opozoril je na nekatere zgodovinske izkušnje, ki predstavljajo še za našo sedanjo in tudi za bodočo aktivnost trajno vrednost in potokaz. Člani osnovne organizacije so bili seznanjeni o novih možnostih za sodelovanje med ZKJ in KP Kitajske.

Pod točko razno so komunisti temeljne organizacije TEA obravnavali proizvodno problematiko. Na posameznih linijah so se pojavili zastoji. Vodja montaže je o tem pripravil pismeno poročilo.

Tudi direktor Jože Teran je izčrpno obrazložil nastanek zastojev v proizvodnji Tovarne TEA in prisotne

Enota za zveze kranjske garnizije „Stane Žagar“ in mladina Iskre je v počastitev dneva republike pripravila družabni večer v domu JLA. Recital, ki so ga izvedli vojaki in naši mladinci, je bil dobro pripravljen.

Nove delovne naloge

Leto se bliža svojemu zaključku in potrebno se je dogovoriti za vsebino in obseg delovnih nalog ter rezultatov dela za prihodnje leto. Smernice in naloge za realizacijo SR plana 76-80 v letu 1978 so pripravljene in zrele za javno razpravo.

Ko ocenjujemo realizacijo plana v letu 1977, smo lahko zadovoljni, čeprav nas tarejo nekatere težave in problemi, ki so vplivali na njegovo izvršitev. Celotni prihodek in dohodek bomo dosegli precej ugodno v primerjavi z letom 1976, čeprav je slednje poslovno izredno slabo. V primerjavi s planom predvidevamo, da bo realizacija dosegla planirano skoraj v vseh elementih poslovanja. Nekoliko slabši je izvoz, katerega ne dosegamo zadovoljivo, predvsem zaradi notranjih vzrokov: v kvaliteti izdelkov in hkrati zaostreni kvaliteten pogojev in povečani konkurenci na zunanjih trgih. Visoko realiziran celotni prihodek povzroča tudi visoke stroške, ki so presegli planirane in zaradi večkrat premalo kontrolirane porabe, porabili del predvidene akumulacije. Enako velja za rast osebnih dohodkov, ki se niso v celoti gibal z rezultati dela. Posledica teh nekaj, a bistvenih odnosov je, da bo predvidena akumulacija manjša kot smo ocenjevali ob zaključku prvega polletja 1977.

V letu 1978 načrtujemo okoli 30 % večji obseg poslovanja. Taka izredno visoka rast je pogojila, da smo kumulativno v okviru srednjeročnega plana in da bodo naša predvidevanja o obsegu poslovanja v okviru SR plana, presežena. Del zasluge za tako ugodna gibanja v prihodnjem letu je pripisati uspešnemu začetku sanacij v Žužemberku in Polprevodnikih, uspešnemu zaključku investicije v Feritih in še drugim investicijskim vlaganjem, ki bodo dala v letu 1978 večji rezultat. Pri tem pa ne gre pozabiti na ne-

katere odprte gospodarske in samoupravne probleme, ki lahko povzročijo slabša družbeno-ekonomska gibanja od načrtovanih. To se nanaša zlasti na poslovanje v Elektrolitih, Keramiki, Magnetih in Uporih, ki mora dati večje rezultate z realizacijo predvidenih investicijskih vlaganj in ureditvi dohodkovnih odnosov. Največ težav pa tvorijo razna dogovarjanja znotraj DO in SOZD, ki večkrat ob interesih posameznikov povzročijo, da se vse preveč ubadamo s pravnimi formulacijami, premalo pa z lastnimi proizvodnimi in tehnološkimi problemi.

Celotni prihodek v višini 783 milijonov din je za 28 % večji od ocene leta 1977. Še hitreje narašča dohodek in sicer s 30 % kot posledica realiziranega ukrepa, da je potrebno sredstva trošiti izredno racionalno. Le povečana ekonomičnost in produktivnost lahko namreč doprinese k takim rezultatom, ki bodo omogočali normalno rast sredstev za osebne dohodeke in akumulacijo. Kljub visoki rasti dohodka ne planiramo visokih skladov, ki pa glede na oceno rastejo z indeksom 150.

Planirani izvoz v višini 14 milijonov dolarjev predstavlja preko 30 % od celotnega prihodka. Ta visok delež nam tudi vpliva na nižjo akumulacijo, kot bi jo imeli, če bi pretežni del proizvodnje prodali na domačem trgu. Ne glede na nekoliko manjše rezultate zaradi povečanega izvoza, ki narašča s 30 %, je le-ta naša nujnost in hkrati pogoj za še nadaljnji hitrejši in sigurnejši razvoj.

Osebnih dohodki, kot gonilni ali zaviralni element poslovanja, bodo naraščali samo v odvisnosti od dohodka in produktivnosti ter v skladu z razmerji plana v delitvi dohodka in čistejšega dohodka. Taka odločitev je logična posledica vsebine ZZZD in spoznanj, da nam bodo osebni dohodki, če jih ne

postavimo v strogo odvisnost od rezultatov dela, porabili vso akumulacijo. Številni investicijski projekti, ki jih nameravamo realizirati ali pričeti z njihovo realizacijo, zahtevajo, da v največji možni meri združujemo za ta namen sredstva. Sporazum o združevanju v delovno organizacijo predvideva tovrstno združevanje sredstev kot posledico spoznanja, da lahko le z združenimi močmi dosežemo velike uspehe. Naša investicijska dejavnost je izredno dinamična, saj poleg nadaljevanja investicij v projekt ME, Potenciometre v Uporih, nameravamo ponovno vlagati v večjem obsegu v Elektrolite, Magnete, Upore in SEM ter začeti oz. nadaljevati z vsebinsko sanacijo keramičnih kondenzatorjev in Polprevodnikov.

Nakazana družbenoekonomska aktivnost v letu 1978 se nanaša v glavnem na naloge in rezultate dela znotraj delovne organizacije. Vsi odnosi s SOZD, SIS, DPS in drugimi, ki sodelujejo pri realizaciji dohodka TOZD, so v planih upoštevani, ne pa tudi dokončno opredeljeni. Dejstvo, da se bomo skozi vse leto, predvsem pa še v prvem polletju 1978 srečevali z različnimi sporazumi s tega področja narekuje, da smo za ta del svobodne menjave rezervirali del dohodka. Dokončna odločitev pa bo izrečena, ko bodo znani in tudi ovrednoteni programi dela v odvisnosti od planiranega oz. realiziranega dohodka.

Samoupravne naloge, predvsem s področja sporazumevanja in izdelave različnih samoupravnih aktov, ter izgrajevanje dohodkovnih odnosov, so izredno obsežne in zahtevne. To zahteva veliko odgovornosti vseh pozitivnih sil v vseh sredinah. Sicer bomo potrošili preveč dragocenega časa in energije, kar bo povzročilo slabše ekonomske rezultate in postotne samoupravne odnose in obratno, premajhna vloga samoupravnih in družbenopolitičnih organov in organizacij bo pripeljala do slabših delovnih rezultatov.

O. Zorn

Zasedanja delavskega sveta

V četrtek 8. decembra je zasedal delavski svet Široke potrošnje. Razpravljali so o poslovanju v prvem tričetrtletju, o delu sanacijskih komisij in dal v javno razpravo tri osnutke novih samoupravnih aktov.

O gospodarjenju Široke potrošnje v prvem tričetrtletju smo že pisali v našem glasilu in razprave ne bi ponavljali. Razveseljivo je dejstvo, da sta dve TOZD, ki sta bili ob tričetrtletju „pod vodo“ že, „izplavali“ in sanacijskih ukrepov ne bo.

O delu sanacijskih komisij je poročal Peter Grčar in ugotovil, da za dve TOZD sploh ne bo treba sanacijskih ukrepov, saj sta obe svoje gospodarjenje od polletja do septembra spravili na zeleno vejo. Ob tem so delegati ugotavljali, da je še vse premalo kontaktov med službami v delovni organizaciji in strokovnjaki iz TOZD. Res da služba za plan, analize ter investicije v delovni organizaciji vsake tri mesece dobi fiksne podatke, ki pa so kompleksni in o ozadju dela in problemov povedo zelo malo.

Razpravljali so ugotavljali, da je to posledica zgodovine tovarn, ki so se združile v delovno organizacijo po 15, 20 in 30-letni samostojni zgodovini. Ni pa prav, da se po združitvi v delovno organizacijo obnašajo, kot da so še vedno sami. Saj je bil namen združitve enotno delo, enotno gospodarjenje in enotna poslovna politika.

O notranjem življenju posameznih TOZD vedo strokovnjaki v skupnih službah zelo malo. Služb iz delovne skupnosti v TOZD ne vabijo ne na kolegije, ne na seje samoupravnih organov niti na sestanke družbenopolitičnih organizacij.

Res da imajo TOZD neodtujljivo pravico do odločanja o poti svojega gospodarjenja, toda le v okvirih, ki so si jih postavili ob združitvi v delovno organizacijo. S tako zaprtostjo v ozke tovarniške kroge so strokovnjaki v

skupnih službah, čeprav imajo najvišje kvalifikacije pogosto premalo „porabljeni“, čeprav bi v marsikaterem tozdu potrebovali njihovo strokovno mnenje ali nasvete.

Sekretar ZK Božo Iglič je celo menil, da so podatki, ki jih prejema plansko analitska služba včasih samo blizu resnice in so večkrat tudi „sfrižirani“. V marsikateri TOZD rajši vidi, da neuspehi in problemi ostanejo za zidovi domače tovarne. Posledica vsega tega pa je, da TOZD iščejo in zahtevajo pomoč od strokovnjakov v skupnih službah šele takrat, ko jim teče voda v grlo in je težko ukrepati. „Popravljanje“ v takem položaju je že nemogoče in je treba iskati rešitev zunaj delovne organizacije. Ob vsem tem pa nastaja velika škoda v delovnih kolektivih TOZD, saj vsaka negativna bilanca pusti v tovarni zoprn občutek negotovosti.

Zato je delavski svet sklenil, naj v TOZD vabijo na vse važnejše seje strokovnjake iz skupnih služb, da bi ti spremljali dogajanja tekoče in po svoji službeni dolžnosti v potrebnih primerih lahko ukrepali.

Po krajši razpravi je delavski svet dal v javno razpravo tudi tri osnutke samoupravnih sporazumov in sicer: Osnutek Samoupravnega sporazuma o združitvi v DO, Osnutek samoupravnega sporazuma o celotnem prihodku, dohodku, čistem dohodku ter srednjeročnega razvoja DO in Osnutek samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD.

Osnutki bodo v javni razpravi do 17. decembra, 23. decembra pa se bodo delavci v TOZD delovne organizacije na referendumih odločili, ali jih bodo sprejeli, ali ne.

FY

Pred občnim zborom aktiva invalidov

(Nadaljevanje s 5. strani)

delovnih mestih. Invalidi imajo sedaj veliko več možnosti, da dobijo ustrezno delovno mesto, na katerem ni ogrožena njihova varnost.

Sam sem postal trajen invalid, ko sem si poškodoval desno roko v zaprtosti. Kljub temu sem se odločil za nadaljevanje šolanja. Na priporočila aktiva invalidov in vodje vzdrževalnih delavnic so mi odobrili predčasen izhod na predavanja in nadomestilo za zamujene ure. Po končanem prvem letniku delovodske šole sem ponovno zaprosil za povračilo šolnine, kar so mi tudi odobrili. Rad bi izrazil zahvalo aktivu invalidov za pomoč in prizadevanje pri reševanju vprašanj naših invalidnih delavcev.

MARIJA SUŠNIK, tehnična sarka v merilnih napravah: „Nekaj časa nisem vedela za AI. Vanj so me pritegnili sodelavci. Menim, da so delavci, ki so sedaj v odboru našega aktiva, veliko pripomogli k uspešnemu delovanju. Če bomo tudi v prihodnje znali poiskati delavce, ki bodo tako uspešno vodili naš aktiv, bomo ob vsestranskem sodelovanju članov lahko še marsikaj dosegli.“

Kakih večjih problemov na delovnem mestu nimam. Ob zaposlitvi v Iskri še nisem imela status invalida. Aktiv je poskrbel, da smo invalidi dobili parkirni prostor ob Savi. Za delavce, ki imajo težave s prihodkom na delo, obstaja možnost gubljenja delovnega časa, ki jim bistveno olajša težave. Številna vprašanja, ki so še nerešena, bi lahko z dobro voljo velikokrat tudi sami rešili – brez posredovanja aktiva invalidov.“

STANE MURN dela na ročni stiskalnici v tovarni TEA: „Delovanje aktiva je po mojem mnenju potrebno in koristno. Na sestankih aktiva invalidnih delavci dobimo marsikatero izkušnjo, ki nam pomaga reševati svoje probleme doma in v službi. Tudi razne ekskurzije so zelo primerna oblika za dodatno usposabljanje invalidov. Organizirano delo z invalidi veliko pripomore k lažjemu vključevanju v kolektiv. Opažam pa, da nekateri vodstveni delavci nimajo vedno najboljšega odnosa do nas invalidov.“

Zahvalil bi se rad aktivu invalidov, ki mi je pomagal do stanovanja na Platinu. Moja velika želja pa je, da bi se na nek način uredilo, da bi vsaj v zimskem času lahko prišel z delom ob osmi uri. Moj vid je močno prizadet, noge pa imam zaenkrat še zdrave in jih zato želim ohraniti tudi v prihodnje. Kako neprijetna je hoja po zaledeneli Vodopivčevi ulici, pa sami, ki še dobro vidite, najbolje veste.“

A. Boc

TOZD MONTAŽA IDRJA

Kolektiv pogumno rešuje položaj

Na zadnji seji delavskega sveta Široke potrošnje je sanacijska komisija poročala o svojih ugotovitvah in ukrepih, ki so potrebni v idrijski TOZD ob vse večjih izgubah. Delavski svet je sanacijski program, čeprav je še v osnutku, podprl in pozdravil dejstvo, da se sanacijski ukrepi že izvajajo.

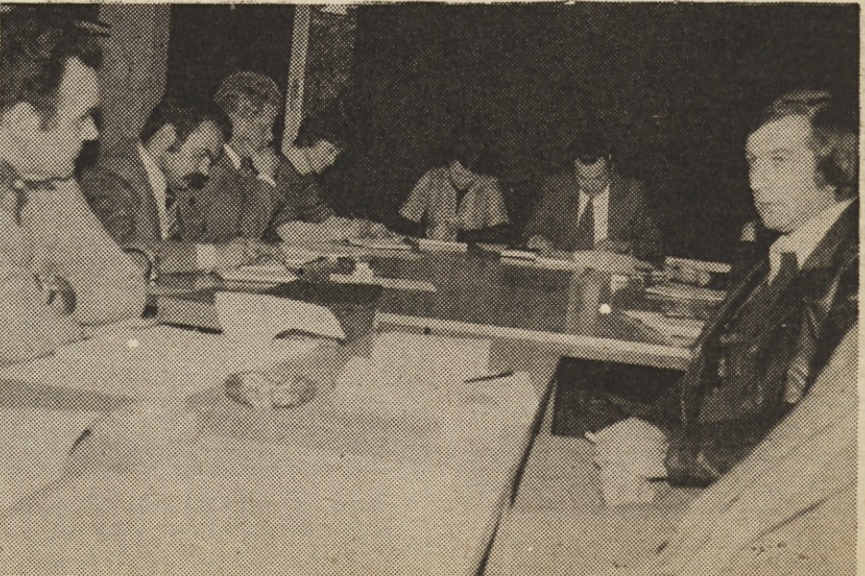
Peter Grčar, predsednik sanacijske komisije je poročal o stanju v TOZD Montaža. Ugotovil je, da je treba vse, proizvodnjo, poslovanje in zlasti organizacijo dela zdraviti v korenini, saj je tovarna zašla v izredne težave. V svojih izjavah je analiziral vzroke, njihove posledice in potrebne ukrepe, da se stanje popravi. Dejal je, da je za korenito zdravljenje predvsem potrebno dati kolektivu pomoč in čas, ker le v daljšem obdobju je možno popraviti zamujeno in vpeljati nov strokovni kader, ki ga v TOZD zelo manjka.

Kot prvi vzrok je sanacijska komisija ugotovila, da so korenine težkega položaja v kadrovskem vprašanju. Mladi idrijski kolektiv se je pred dobrima dvema letoma znašel pred skoraj nerešljivim problemom samostojnosti, saj so mu manjkale izkušnje in predvsem industrijska tradicija. Zadnje čase so dobili iz Rudnika živega srebra vrsto dobrih kadrov, nekaj jih je prišlo iz šol, vendar so le-ti večini mladi in zlasti na področju malih elektromotorjev jim zelo manjka izkušnje. Zato bo treba dati vsem možnost in čas, da se svojega posla navadijo, dobijo globlji vpogled v proizvodnjo, poslovanje in zlasti v gospodarsko gibanje domače tovarne, delovne organizacije in trga.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz montaže telefonskih aparatov v TOZD TEA in ostalim, ki so prispevali ža lepo darilo. Vsem želim veliko delovnih uspehov!

Cilka Čater

Zasedanja delavskega sveta.

Volilna konferenca sveta ZK

Preteklo soboto so se zbrali člani sveta zveze komunistov novogoriške Iskre — Avtoelektrike na letošnji volilni konferenci. Osrednja točka dnevnega reda je bila, razen volitev sekretarja in namestnika sekretarja ter komiteja ZK, poročilo dosedanjega sekretarja Maksa Milavca, ki je kritično podal pregled dosedanjega dela sveta ZK. Konferenca so se udeležili tudi sekretar sveta ZK ZP Iskra Stane Preskar, sekretar občinskega komiteja ZK Nova Gorica Tomaž Beltram, glavni direktor Iskre — Avtoelektrike Jože Eržen, predstavniki družbenopolitičnih organizacij Iskre — Avtoelektrike, direktorji TOZD in področij, delegat občinskega komiteja ZK Drago Štefanič in poverjenik „Komunista“ v DO Jože Suligaj.

Letošnja volilna konferenca sveta ZK je potekala sredi izredno intenzivnega dela prav v času, ko se je potrebno z vsemi silami angažirati za izvedbo zakona o združenem delu na eni strani in po drugi strani v času, ko vsi narodi in narodnosti v naši domovini praznu-

rih za delitev sredstev za osebne dohodke, predvsem o realnem ugotavljanju prispevka delavca k delu, odvisno od rezultatov dela in poslovanja TOZD. Nujno je potrebno spremeniti dosedanja določila na tem področju in vezati prispevek delavca k delu na količino, kakovost dela in odvisnost osebnih dohodkov od dohodka TOZD. Vključevanje delavcev v razprave mora sloneti na že vstajeni praksi, to je na organiziranih in dobro pripravljenih sestankih samoupravnih delovnih skupin in samoupravnih organih.

„Delovanje sveta ZK in OO ZK po temeljnih organizacijah in skupnih službah“, je poudaril tov. Milavec, „je bilo učinkovito in plodno. Iz poročil, ki so bila pripravljena in obravnavana po OO ZK, je razvidno, da so se člani ZK aktivno vključevali pri reševanju aktualnih vprašanj iz področja naše samoupravne organiziranosti, delegatskega sistema, nalog s področja uvajanja ustavnih preobrazb, uveljavljanja in sprovajanja zakona o združenem

munista v DO s sekretarjem, ki je takoj začel aktivno delovati. Aktiv si je izdelal svoj poslovnik in program dela. V čast letošnjih pomembnih obletnic, so ustanovili marksistično knjižnico, kjer je na voljo približno 80 knjig. Žal, si člani ZK premalo izposojajo to marksistično literaturo, kar vpliva tudi na bogatenje marksističnega znanja.

Poleg vseh naštetih nalog, za katere je bilo potrebno veliko angažiranosti, so našli čas tudi za idejnopolično izobraževanje svojih članov. Za člane z daljšim stažem so pripravili nekaj predavanj, ki so bila posvečena letošnjim jubilejem. Izobraževanje novo sprejetih članov pa je bilo organizirano s pomočjo delavske univerze v Novi Gorici.

Na koncu poročila se je tov. Milavec dotaknil še rezultatov poslovanja v letošnjih prvih devetih mesecih in povedal, da uspešno izpolnjujejo zastavljene cilje na področju proizvodnje in prodaje ter organiziranosti in delovanju zveze sindikatov, zveze borcev in ZSMS v Iskri — Avtoelektriki. Vse tri organizacije je pohvalil zaradi njihovega uspešnega dela in nenehnega prizadevanja za dvig rezultatov na vseh področjih dela.

V živahni razpravi, ki je sledila po poročilu sekretarja, so zbrani komunisti dopolnili poročilo in sprejeli več pomembnih sklepov in smernic, ki bodo novozvoljenemu svetu in komiteju služili kot osnova za sestavo programa dela za naslednje mandatno obdobje.

Za novega sekretarja sveta in komiteja ZK Iskre — Avtoelektrike, so ponovno izvolili Maksa Milavca, za namestnika sekretarja sveta Živka Kausa iz Tovarne AET Tolmin, za namestnika sekretarja komiteja Stanka Komela iz Tovarne velikih zaganjalnikov na nivoju delovne organizacije pa bo delovala tudi konferenca ZK, v katero so izvoljeni vsi člani sekretariata temeljnih organizacij in skupnih služb Iskre — Avtoelektrike. Marko Rakušček

Komunisti na volilni konferenci sveta ZK.

Productronica 77

OD ŽICE DO MIKROVEZJA

Na sejamskem prostoru bavarskega glavnega mesta se je od 22. do 26. novembra zbralo preko 340 razstavljalcev iz 11 držav. Mednarodna razstava s področja elektronskih elementov, polprevodnikov in sestavnih delov je bila organizirana po pedantno nemškem konceptu — razstavljeni proizvodi so bili razdeljeni na sedem vsebinskih grup, vsaka od njih pa je bila predstavljena na strogo odrejenem prostoru. Obiskovalcem so pregled domiselno olajšali z barvnimi označitvami posameznih razdelkov — in s tem dodobra uspeši, saj so marsikomu prihranili mučno iskanje in uganjanje „kje je kaj“.

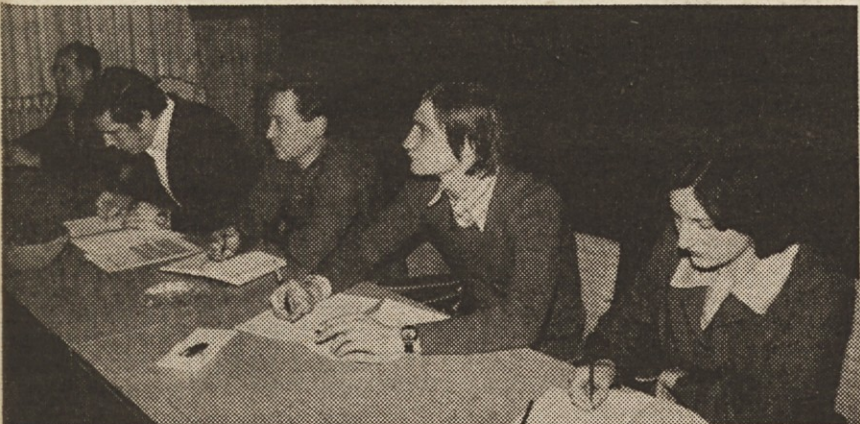
„RUMENO IN RJAVO“ PODROČJE

Že v uvodu sem omenil, da so bili razstavljeni eksponati razdeljeni po vsebinskem ključu na več „barvnih“

področij, ki so tudi prostorsko zavzemali določen prostor. Prvo od teh je bilo označeno z rumeno in rjavo barvo, razstavljalci pa so pokazali najnovejše dosežke na področju kopirne in reprodukcijske tehnike ter na področju merilne, testne in analize tehnike.

Razstavljalci na tem področju so pokazali vrsto izdelkov od opreme za rentgensko tehniko, analitske opreme za polprevodniško tehniko, najrazličnejših osciloskopov, oscilografov in optičnih kontrolnih instrumentov, do merilnikov trdote in opreme za meritve in ugotavljanje neelektričnih lastnosti materialov. Sodelovala je vrsta znanih firm (Agfa-Gevaert AG, Leverkusen; Rohde & Schwarz, München; Carl Zeiss, Oberkochen; Marconi Instruments Ltd.; St. Albans; Ernst Leitz, Wetzlar; Seveda pa ni šlo brez Japoncev, čeprav „preoblečenih“ v evropska oblačila — razstavljal je Olympus Optical Co., Matsushita Electric itd.)

Razstavljalci so ponujali precej (Nadaljevanje na 8. strani)

Predsedstvo volilne konference sveta ZK.

jemo zgodovinsko pomembne jubileje naše partije in tovariša Tita, neumornega komunistu, državljana sveta in borca za mir.

Zbranim komunistom je sekretar sveta ZK Maks Milavec podal obširno poročilo o dosedanjem delu. Povdaril je, da je potrebno na konferenci dati glavni poudarek oceni družbenopolitičnih in samoupravnih razmer v Iskri — Avtoelektriki.

Iz pregleda dosedanjega dela s področja izvajanja zakona o združenem delu je bilo razvidno, da so aktivnosti s tega področja v prvi polovici letošnjega leta potekale nekoliko prepočasno. Da bi delo hitreje in bolje potekalo, so v juniju letošnjega leta imenovali na nivoju DO posebno koordinacijsko komisijo za spremljanje in uresničevanje zakona OZD. Ta komisija je sprejela sklep, da se najprej pripravijo teze za usklajitev samoupravnih odnosov in organiziranosti TOZD združenih v DO — Iskra — Avtoelektrika, ki jih je že dala v javno razpravo. Ker je bila konferenca prav v času živahne razprave omenjenih tez, so se tudi člani sveta izjasnili in opredelili do predlaganih tez.

Menili so, da je v tezah postavljena opredelitev osnova za nadaljnji razvoj samoupravnih in drugih odnosov vseh delavcev Avtoelektrike. Podprli so tudi globalne usmeritve glede družbeno ekonomskih odnosov in ciljev združevanja TOZD v DO. Prav tako so dali soglasje k izvajanju določil zakona o združenem delu glede predlagane organizacijske rešitve ustanavljanja novih TOZD, kot so TOZD — Komerciala, TOZD — Inštitut za avtoelektriko in opredelitvi skupnih služb. Vzporedno s tem so povdarili pravilnost zastavljenih dohodkovnih odnosov med temi in proizvodnimi TOZD, kakor tudi predlagani položaj Tovarne delovnih sredstev. Glede določila zakona o pogojih za organiziranje TOZD so smatrali, da se razprave o tem lahko in morajo nadaljevati v naslednjem obdobju, s tem, da bodo vedno upoštevali že sprejete samoupravne splošne akte o nadaljnjem razvoju TOZD v okviru DO. Konferenca je dala vso podporo samoupravni organiziranosti, ki je opredeljena v tezah, saj le na tak način zagotovijo nadaljnje delo in boljše ter konkretnije izvajanje samoupravnih pravic in dolžnosti delavcev v vseh TOZD na vseh nivojih samoupravnega odločanja.

Posebno pozornost glede izvajanja določil zakona o združenem delu je potrebno do konca leta in v naslednjem obdobju posvetiti izvajanju tistih določil, ki govorijo o osnovah in me-

delu, kadrovske problematike, ideološkega političnega izobraževanja in gospodarjenja v TOZD in delovni organizaciji. Iz poročil je razvidno, da smo malo zapostavili le področje ljudskega odpora in družbene samozaščite, zato bo potrebno tem vprašanjem posvetiti v naslednjem obdobju več pozornosti.

V zadnjem mandatnem obdobju je svet ZK Iskre — Avtoelektrike na vseh sestankih, ki so bili v večini primerov, zaradi izredne aktualne problematike razširjeni na celotni politični aktiv delovne organizacije, kritično ocenjeval ter predlagal razne ukrepe za reševanje problematike iz naslednjih področij:

1. Gospodarjenje v delovni organizaciji, kjer so analizirali dosežene rezultate za posamezna obračunska obdobja ter predlagali in podpirali ukrepe za doseganje čimboljših rezultatov.

2. Poročilo o javni razpravi o osnutku zakona o združenem delu.

3. Poročilo o poteku akcije o vpisu posojila za ceste, kjer so z zadovoljstvom ugotovili, da so predvideno vsoto v večini primerov presegli za več kot 100 %. Posojilo za ceste so vpisali vsi člani ZK, razen enega v dogovorjeni višini.

4. Obravnava tez o samoupravni organiziranosti TOZD — združenih v DO Iskra Avtoelektrika, kjer je bilo v ospredju vprašanje dohodkovnih odnosov med TOZD in DSSS ter vprašanje okrog TOZD — posebnega pomena, ki bi jo na novo ustanovili.

5. Obravnava sporazuma o združevanju v SOZD — Iskra.

6. Obravnava problematike o delitvi OD po delu in rezultatih dela, kjer se je dala tudi podpora uvažanju sistema vrednotenja delavčeve učinkovitosti.

7. Obravnava predloga o priključitvi TOZD Livarna iz Aluminija Komen v ISKRO — Avtoelektriko.

8. Podana je bila informacija o ustavnih preobrazbi Ljubljanske banke.

9. Obravnava zaključnega računa za leto 1976 in polletnega obračuna za leto 1977.

10. Evidentiranje članov ZK za vodstvo v ZK.

Ena izmed stalnih nalog sveta ZK je bila tudi nenehna skrb za obnavljanje, pomlajevanje in seveda večanje vrst ZK. V preteklem mandatnem obdobju so sprejeli v ZK 41 novih članov, tako da je sedaj v vrstah ZK v Avtoelektriki 235 članov.

S ciljem, da bi delo poverjenikov komunistu poživili in koordinirano spremljali, je bil na pobudo sveta ZK ustanovljen aktiv poverjenikov ko-

TOZD ŽARNICE

Proslavili so jubilarne dela in državne odlikovance

Konec leta je navadno najprimernejši čas za razna proslavljanja. Le-teh je bilo v številnih naših organizacijah združenega dela letos že precej, a kljub temu posvetimo še nekaj besed proslavitvi državnih odlikovancev in jubilarov dela v naši TOZD Žarnice.

V soboto zvečer so imeli v hotelu Bellevue slovesnost, na kateri so trem sodelavcem izročili državna odlikovanja za njihove dosedanje zasluge, prav tako pa so izročili priznanja osmim sodelavkam, ki so izpolnile dvajsetletno delo v TOZD Žarnice.

Zdenka Damjanovič je bila odlikovana z redom dela s srebrnim vencem, Edvard Šketa in Dušan Bivic pa sta prejela medaljo dela, oz. medaljo zasluge za narod.

Jubilarke dvajsetletnega dela so naslednje: Rozalija Brezar, Marija Grčman, Franciška Marinič, Amalija Mavsar, Marija Podlipec, Marija Predalič, Zvonka Pucihar in Zinka Šiško.

Po uradni izročitvi državnih odlikovanj in priznanj jubilarom dela so slavljenici preživeli prijeten večer.

— C —

Državni odlikovanci.

Jubilarke 20-letnega dela.

Prebrali smo za vas

Menda se je prvič zgodilo v slovenskem založništvu, da smo dobili v obliki zbornika celoten diplomatski material o tako pomembnem mednarodnem sporazumu kot so to prav osimski sporazumi med Jugoslavijo in Italijo.

V tem smislu gre vse priznanje koprski založbi „Lipa“, ki je zbornik izdala. Čeprav knjiga v nekom smislu ne predstavlja uradnega dokumenta je vseeno dragocen priročnik in pomagalo slehernemu, ki ga bodisi ti sporazumi zanimajo ali pa bo več ali manj tudi službeno potreboval to gradivo za konkretizacijo omenjenih sporazumov. Ni potrebno še posebej poudariti, da bo knjiga dobro služila tudi politikom kot znanstvenikom, ki se ukvarjajo s to problematiko.

Zbornik je razdeljen na sedem poglavij. Uvodno poglavje pod naslovom „Osimo, novo poglavje v odnosih med Jugoslavijo in Italijo“ je napisal Mitja Ribičič, ki je ob koncu pravilno zapisal: „Jugoslavija ponuja posimsko perspektivo odprte meje in sožitja tudi preostalim šestim sosedam, prepričana, da je taka pot skladna z interesi narodov in narodnosti in jim odpira perspektivo mirne in ustvarjalne prihodnosti, za katere jih je pretekla zgodovina opeharila, perspektivo srečnejšega jutrišnjega dne.“

V drugem poglavju so zbrana obvestila javnosti o doseženem soglasju med SFRJ in Italijo o ureditvi nerešenih vprašanj in o bodočem sodelovanju, kjer najdemo z jugoslovanske strani ekspozije in govore Miloša Miniča, dr. Jože Vilfana in Rudija Čačinoviča, z italijanske pa govore Alda Mora, Mariana Rumorja in Antonia Comellija. Tretje poglavje je posvečeno podpisom sporazuma v Osimu z izjavama Miloša Miniča in Mariana Rumorja, medtem ko četrto poglavje prinaša samo ratifikacijo sporazumov tako na jugoslovanski kot italijanski strani.

Zelo zanimivo je peto poglavje, v katerem so zaobjeta stališča predstavnikov narodnosti, tako italijanske v Jugoslaviji, kot slovenske v Italiji.

Šesto poglavje prinaša celotno besedilo sporazumov in sicer v francščini (v tem jeziku so sporazumi veljavni za obe strani) in seveda v slovenskem prevodu. Tega besedila je skoraj za stopetdeset strani, še posebej pomembni pa so tudi kartografski dodatki, ki natančno določajo razmejitve med Jugoslavijo in Italijo ter tudi lokacijo svobodne industrijske cone pri Sezani, medtem ko je zadnje, sedmo poglavje posvečeno izmenjavi ratifikacijskih listin.

Zbornik, ki so ga uredili Marjan Osolnik (predsednik uredniškega odbora), Črtomir Kolenc (odgovorni urednik) in člani Drago Mirošič, Radko Močivnik, Tone Poljšak in Karel Šiško, obsega nad petsto strani z dodanimi zemljevidi in fotografskim gradivom. Pri tem ne smemo pozabiti na delež dr. Karla Šiško, ki je oskrbel celotno gradivo o Osimu z italijanske strani ter prevajalski delež dr. Branka Vrčona ter navsezadnje tudi ne Bronislava Fajona, ki je domiselno in grafično odlično opremil zbornik o osimskih sporazumih med Jugoslavijo in Italijo.

(Nadaljevanje s 7. strani)

izpopolnjene testne naprave za kontrolo tiskanih vezij z velikimi kapacitetami, popolno avtomatiziranostjo in (obljubljan) dolgo življenjsko dobo, kar pa seveda predstavlja le drobec široke ponudbe.

V okviru tega področja so organizatorji priredili dvodnevni mednarodni simpozij o avtomatskih meritvah in testiranjih v proizvodnji. Predavali so strokovnjaki iz firm Rohde & Schwarz, München, Siemens, AEG Telefunken in drugi.

Naslednje področje, obarvano s krvavo rdečo barvo, je zajemalo razstavljalce polprevodniške tehnologije in mikroelektronike z vrsto firm in celo s knjižno založbo (Stuttgarter Buchdienst). Videli smo vrsto izdelkov – naprave za čiščenje zraka, analitsko opremo za polprevodniško tehnologijo, opremo za mikrokapsuliranje tekočih kristalov, infrardečo procesno opremo, laserske rezalce, ultrazvočne čistilne naprave, vakuumsko opremo, integrirana vezja, mikroskope itd. Naj naštejem še nekaj razstavljalcev: Sloan Technology, Stuttgart; Merck, Darmstadt; Quarz & Silice, S. A., Pariz, Air Products GmbH, Echting, in seveda še vrsta drugih. Tudi v okviru tega področja so se obiskovalci lahko udeležili dvodnevne simpozija o proizvodnji polprevodniških elementov.

Naslednje področje so zavzemali izdelovalci montažne in vezne tehnike. Cela vrsta znanih firm – italijanski Olivetti Controlo Numerico, specialist za spajkalno tehniko The Cooper Group, Altoflex, Pariz, itd. Razstavljali so domala kompletno opremo za izdelovanje tiskanega vezja – od barvil, filmov pa do kompletnih priborov za čiščenje jedkanih plošč. Tudi v okviru tega področja je potekal trodnevni seminar o izdelovanju in montaži tiskanih vezij.

Splošne proizvodne in operative tehnike so bile predstavljene v na-

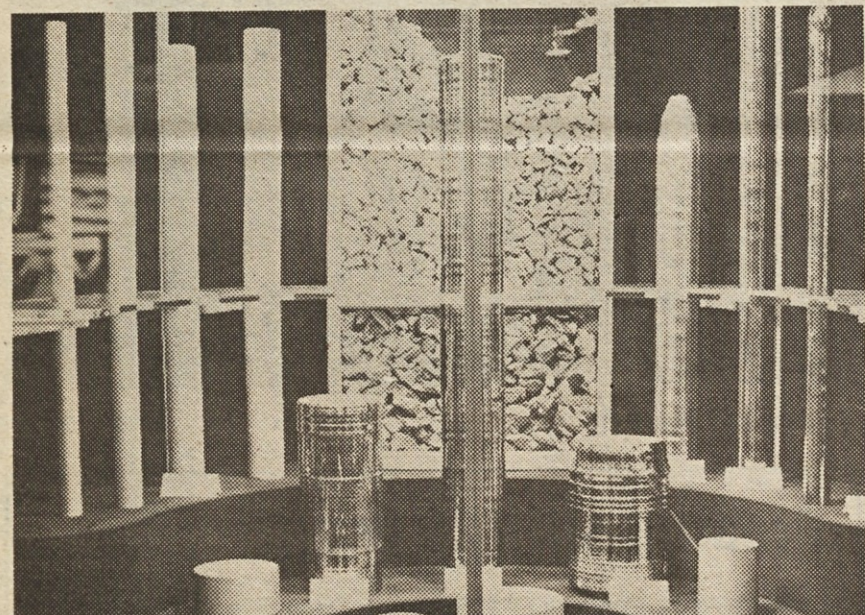
Pnevmatski pobiralec in izvijač za manjše vijake – vse v enem kosu. Razstavila in demonstrirala ga je firma „FIMECOR“.

Kovo iz Prage – ena redkih iz vzhoda. Pripravljen je bil petdnevni seminar o zagotavljanju kvalitete in zanesljivosti v elektronski industriji.

Zelo obsežno je bilo predstavljeno področje mehanskih in kemičnih procesov ter obdelave. Videli smo vrsto precej izpopolnjenih pripomočkov in aparatov za izdelavo tiskanih vezij – vse od laminatov do naprav za očiščevanje porabljenih vode. Predstavljeno je bilo nekaj novih čistilnih postopkov za tiskana vezja, pripravljen pa je bil tudi seminar o funkcionalni galvanotehniki v elektroni.

Navitja so bila poslednje področje, kjer je bilo tudi najmanj razstavljalcev. Pokazali so vrsto avtomatiziranih naprav za izdelovanje vseh vrst navitij ter seveda vso opremo, ki sodi zraven – testirne naprave za preizkušanje navitij, različne žice, izolatorje, „šivalne“ stroje za solenoidne tuljave, rezalce itd.

V okviru tega prostora je potekala tudi evropska konferenca „Coil

Več kilogramov teži kosi čistega silicija – vrednost večja od zlata.

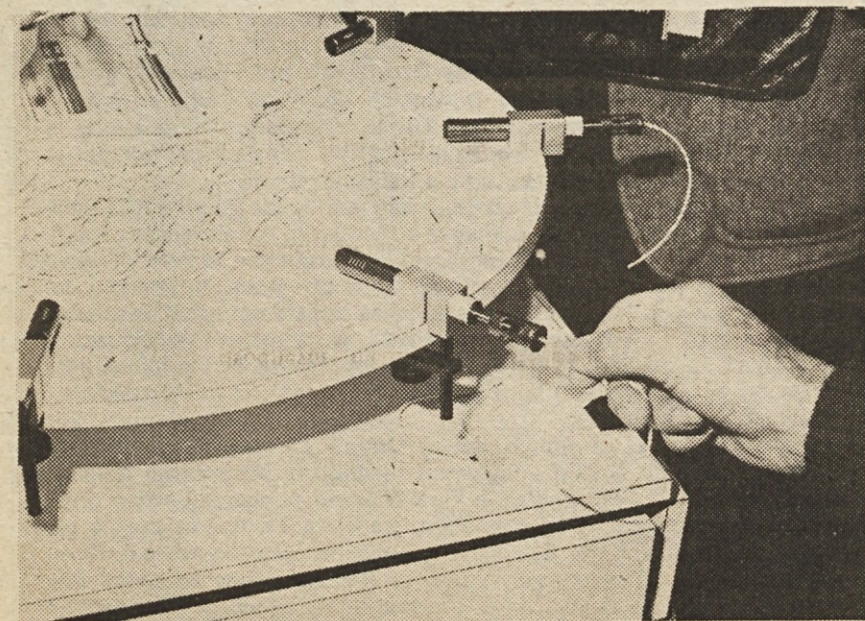
slednjem področju. Razstavljani izdelki so pokrivali celotno področje adhezivnih sredstev, pribora za transport, čistilnih naprav, industrijskih robotov, poklicne literature, specializiranega orodja, pripomočkov za programiranje do prezračevalnih naprav in osvetlitvenih pripomočkov. Izredno širok spekter izdelkov, ki je obiskovalcu verjetno edini „privoščil“ nekoliko lažji pregled.

Sodelovali so Bostik GmbH, Oberursel, Klebetechnik, GmbH, Dusseldorf, Owen Ltd., Northampton, pojavila pa se je tudi češka firma

Winding International 77“ z delovnim naslovom „Položaj in tendence tehnike navitij“.

Mednarodna razstava Productronica 77 je le ena od številnih prireditelj münchenskega sejmišča, kjer se v desetletju zvrsti 11.000 firm iz 60 držav. V prihodnjem letu bo za nas zanimiva razstava „Electronica 78“ (od 9. do 15. novembra) ki bo skušala jasno prikazati stanje elektronske industrije v svetu, v letu 1979 pa 4. mednarodni kongres in razstava Laser-optoelektronik.

Stane Fleischman

Preproste naprave za snemanje izolacije – veliko zanimanje (zaradi dvomljive zanesljivosti), a malo kupcev.

OBVESTILO

Odvetniška pisarna pri ISKRA COMMERCE je preselila svoje poslovne prostore iz Zaloške 69 na Cigaletovo 5 v Ljubljani (telefon 326-994). Tako kot doslej, bo pisarna poleg zastopanja ISKRA COMMERCE nudila pravno pomoč tudi ostalim organizacijam združenega dela v sestavi SOZD „ISKRA“ kakor tudi posameznim delavcem.

ŠTIPENDISTI ZP ISKRA POZOR!

Vsi, ki se zanimate za ŠAH (ŽRI, GO, idr.), ki ste že „mojstri“ iger in tudi tisti, ki bi se le-te šele radi naučili, ste vabljeni, da se vključite v delo šahovske komisije KŠI. Organizirali bomo šahovsko šolo za začetnike, tekmovanja, sodelovali bomo na večjih turnirjih in dvbojih. Brez omahovanja se lahko prijavite vsak delovnik na referatu (Služba štipendiranja, Prešernova 27), ali pa se oglašite v prostoru KŠI (ETŠ, Vegova 4).

Vabljeni torej v čim večjem številu!

KŠ ZP ISKRA

POPRAVEK

V zadnji, 49. številki, Iskre, je bil objavljen na 7. strani razgovor z inovatorjem Dušanom Lahom o sodelovanju na razstavi RAST YU 77 na Reki. V razgovoru je prišlo do neljube pomote, ki je predvsem prizadela inovatorje iz drugih delovnih organizacij Iskre, ki so tudi sodelovali na letošnji razstavi. Dušan Lah mi je namreč povedal, da je sodeloval sam, kar pa ni res, zato se ostalim razstavljalcem iz Iskre opročam s prepričanjem, da je tudi po njihovi zaslugi ime Iskra v samem jugoslovanskem vrhu inovatorstva.

Še to: ZP Iskra je za kolektivno udeležbo na razstavi prejelo pismeno priznanje.

Marko Rakušček

SMUČARSKI TEČAJI KŠI

Klub Iskrinih štipendistov bo letošnjo zimo organiziral 2 smučarska tečaja za svoje člane. Tečaja bosta na Arehu na Pohorju in bosta trajala 7 dni. Izmeni bosta:

30. 1. do 5. 2. 1978 – 10 oseb
13. 2. do 19. 2. 1978 – 15 oseb

Prvi tečaj je namenjen predvsem dijakom, drugi pa študentom. Cena tečaja je 1.900 din, od tega pa bo KŠI plačal za prijavljene člane 900 din. V ceno je vključeno: polni penzion, vozovnica za žičnice, učenje smučanja, prevoz tja in nazaj, zavarovanje.

Prijavite se v Službi štipendiranja, Ljubljana, Prešernova 27 (tel.: 24-905) do 31. 12. 1977, kjer dobite tudi vse informacije.

KŠ ZP ISKRA

BRALCEM IN AVTORJEM

Obilica aktualnega gradiva, ki se nam je nabrala za današnje številko Iskre, nam je preprečila objavo nekaterih člankov. Objavili jih bomo v prihodnji številki, ko bomo, kot zadnjič letos izšli na 12 straneh.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi
mojega dragega očeta

VENCESLAVA PETERNELJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem ERO-mala strugarna in bivšim sodelavkam v SPD za izrečeno izrečeno sožalja in namesto cvetja podarjeni denar

Jožica Kosec.

SMUČARSKI TEČAJI NA KRVAVCU

od 21. 1. do 28. 1. 1978 in od 4. 2. do 12. 2. 1978

Bivanje v brunarici ali v njeni depandansi. Učili vas bodo priznani smučarski učitelji in vaditelji smučarskega kluba „NOVINAR“ iz Ljubljane.

Cena tečaja je 1.650 din, plačate lahko v dveh polovičnih obrokih. V ceno je vračunana tudi cena žičnic.

SMUČARSKI TEČAJ V KRANJSKI GORI OD 6. 1. DO 14. 1. 1978

Tečaj traja osem dni, bivanje je v hotelu KOMPAS v Kranjski gori. Cena tečaja je 2.090 din, v ceno je vračunana oskrba v hotelu in učenje smučanja.

Za oba tečaja se lahko prijavite v Počitniški skupnosti ISKRE, Ljubljana, Trg revolucije 3, K2, osebno ali po telefonu 324-765. Prijave sprejemamo do 20. 12. 1977 prav tako morate vplačati tudi polovični obrok do 20. 12. 1977, drugo polovico pa do 18. 1. 1978 (oziroma do 3. 1. 1978 za tečaj v Kranjski gori). V primeru pomanjkanja snega oziroma premajhnega števila prijavljencev si organizator pridržuje pravico odpovedi tečaja.

Če se odjavite po 20. 12. 1977, zadržimo 20 % vplačane akontacije za kritje stroškov.

Plačate lahko na žiro račun Počitniške skupnosti ISKRA 50100-601-12066.

Podrobnejše informacije lahko dobite v Počitniški skupnosti ISKRE, prav tako tudi informacije o smučanju v Avstriji v Saalbachu.

SILVESTROVANJE V HOTELU MEDENA V TROGIRU PRI SPLITU

Cena silvestrskega aranžmaja je 1.400 din, v ceno pa je vračunano: – 6 polnih penzionov v hotelu MEDENA

– svečana silvestrska večerja s celonočnim plesnim in zabavnim programom

– aperitiv ob prihodu in odhodu
– plavalni bazen z morsko ogrevano vodo
– dvoposteljne sobe s kopalnicami in telefoni
– organizacija in vodstvo silvestrskega aranžmaja
– drugi stroški organizatorjev

Prijavite se lahko v Počitniški skupnosti ISKRA, Ljubljana, Trg revolucije 3, osebno ali po telefonu 324-765. Prijave sprejemamo do 23. 12. 1977, denar nakažite na žiro račun Počitniške skupnosti Iskra 50100-601-12066, do odhoda morate poravnati vse stroške.

SMUČARSKI TEČAJI

Športna komisija pri Sindikalni konferenci Iskre Elektromehanike v sodelovanju s telesnokulturno skupnostjo Kranj organizira smučarske tečaje (začetne in nadaljevalne smučarske šole za odrasle ter šolske in predšolske otroke).

Tečaji bodo v dneh:

od 30. 1. 1978 do 5. 2. 1978 na Arehu (za odrasle in šolske otroke),
od 13. 2. 1978 do 19. 2. 1978 na Arehu (za odrasle),
od 17. 3. 1978 do 22. 3. 1978 na Krvavcu (za odrasle in predšolske otroke).

Cena tečaja je:

1.900 din na Arehu ali
1.980 do 2.200 din na Krvavcu in
1.300 din za predšolske otroke.

Plačilo je možno v dveh obrokih. V ceno je vključeno: polni penzion, prevoz z žičnicami, smučarski učitelji, turistična taksa, prijavnina, zavarovanje in stroški organizacije tečaja.

Prijave sprejemamo od 15. decembra do 15. januarja oz. do zasedbe razpoložljivih mest. Prijave sprejemata Vinko Šarabon tel. 33-68 in Rajko Kožar te. 29-52.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

LEOPOLDA KRIŽAJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz TK Tovarne ATC in Tovarne stikal za izraze sožalja, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti. Vsem najlepša hvala!

žaluojačina Ivan
in Tone Križaj.

ZAHVALA

Ob smrti drage mame

KATARINE BAJŽELJ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz TOZD Števeci za izraze sožalja, darovani venec, finančno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti

sin Friderik Bajželj

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

VENCESLAVA PETERNELJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem ERO in bivšim sodelavkam iz SP za izraze sožalja in denarno pomoč

hčerka Jožica Kosec.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti mojega
skrbnega moža in atka

IVANA KRAMARJA

se iskreno zahvaljujem svojim sodelavcem iz prve delavnice SP za izraze sožalja, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

žena Kati in
hčerka Helenca.

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

TONČKE JERŠIN

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Števeci za izraze sožalja ter denarno pomoč

hčerka Štefka Intihar.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega
ljubljenega očeta

ALOJZA KNIFICA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem Tovarne stikal in obrata stikalnice števecv za izrečeno sožalje, tolažilne besede in denarno pomoč

hčerki Majda Bohinec in
Danica Vajda.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi
mojega ljubljenega sina

JANEZA BREKANA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem v TK ATC za izraze sožalja, darovani venec in spremstvo na njegovi zadnji poti

neutolažljiva mami Milena in
oče Ivan.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

IVANE GRČAR

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem ključavničarske delavnice za izraze sožalja, darovana venca in denarno pomoč

sinova Miro in Franc.